

egnahemsägaren

Medlemstidning för Egnahemsägarnas Riksförbund
- vår tidning i Ditt intresse -

NYTT TILL HUS & HEM

SID. 6-7

ENERGIS- MART

SID. 10

SVENSK BYGGNADS- VÅRD

SID. 11-14

ROSEN- GRENS SKAFFERI

SID. 15

NOTISER

SID. 17

LUFTAV- FUKTARE

SID. 18

ENERGIDE- KLARATION

SID. 20

ENERGITING 2007

SIDAN 4-5

ENERGISMART

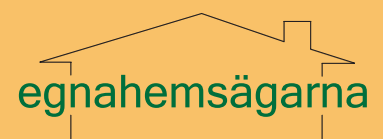
Husen projekteras som lågenergihus som innefattar bl.a. bergvärmepump och värmeväxlare på ventilationsluften.

Bild: Salstershus AB

Mätningar har utförts över en 6-års period i ett av husen och snittförbrukningen är 21kw/m²/år.

SIDAN 10

ADVOKATFIRMAN ÅHLSTRÖM

Kostnadsfri rådgivning

Enligt avtal med Egnahemsägarna erbjuder advokatfirman kostnadsfri rådgivning till medlemmar med upp till 30 minuter per hushåll och kvartal i angelägenheter som berör fastighetsrätt.

Rådgivningen sker via telefon, e-post eller fax.

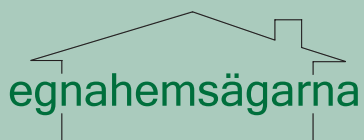
För närmare detaljer om villkoren för den arvodesfria rådgivningen kontakta Egnahemsägarnas kansli eller advokatfirman.

Advokatfirman Max Ahlström AB
Köpmangatan 3
722 15 Västerås

Telefonnr: 021 - 14 34 00
Faxnr: 021 - 18 77 00
E-post: max.ahlstrom@telia.com

- Fastighetsrätt, hyresrätt, affärsjuridik, varumärkesrätt, entreprenadjuridik, skadeståndsrätt, brottmål och familjerätt -

EGNAHEMSÄGARNAS RIKSFÖRBUND

MIN HUSSE ÄR MEDLEM I EGNAHEMSÄGARNA!

ÄR DIN?

OM INTE, BE HONOM KONTAKTA KANSLIET
ELLER GÅ IN PÅ HEMSIDAN OCH ANMÄLA SIG.

TEL 019 - 24 65 20

HEMSIDA: www.egnahemsagarna.se

Inledare

Sommaren som försvann

Vi har väl lite till mans känt oss snuvade på sommaren. Vart tog baden, solen och värmen vägen? Vart kommer allt regn ifrån? Jag hörde en reporter fråga en meteorolog: "Hur mycket regn finns det egentligen?" Meteorologen blev svaret skyldig. En sak är säker, ingen kommer att vara skyldig, vädrets makter påverkar vi inte. Eller gör vi det? Många påstår att milda vintrar och opålitliga somrar är en konsekvens av den globala uppvärmningen, växthuseffekten.

Vad man än tror tycker jag att hänsyn till naturen och återvinning går hand i hand. För oss med egna hus finns stora möjligheter att dra vårt strå till den gemensamma stacken. I detta fall är stacken vår gemensamma jord. Att sortera, kompostera, isolera och återvinna bidrar till att minska miljöpåverkan och på sikt till ett hållbart samhälle.

Jag önskar alla en fin, lång och ljummen höst.

Bengt Rasmusson
Ansvarig utgivare

Skriv till experterna

Våra experter hjälper dig att få svar på frågor om ditt boende.

Teknik Bo Karlsson, tekniker@egnahemsagarna.se, 0220-313 07

Juridik Max Ahlström max.ahlstrom@telia.com, 021-14 34 00

Miljö Nils Holmberg, nils.holmberg@ragnsells.se, 019-23 06 99

NUMMER 2-3 2007

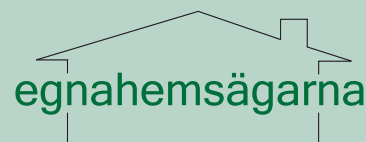
egnahemsägaren
är en medlemstidning för
Egnahemsägarnas Riksförbund
ISSN 1653-0411

Ansvarig utgivare:
Bengt Rasmusson, 031-53 31 87
bengt.rasmusson@rixmail.se

Redaktör:
Anders Lampinen, 019-24 65 20,
anders@egnahemsagarna.se

Kansli:
Anders Lampinen, 019-24 65 20
kansli@egnahemsagarna.se

Tryck:
AB Kontorsrutin, Örebro

Egnahemsägarnas Riksförbund
Box 9050
700 09 Örebro

Besök: Mosåsvägen 18, Örebro
Tel: 019-24 65 20

E-post: kansli@egnahemsagarna.se
www.egnahemsagarna.se
PlusGiro: 24 32 22-7

Energiting 2007, Älvsjömässan

Thomas Korsfeldt, general direktör för Energimyndigheten hälsade välkommen till årets ting och det märkes en tydlig belåtenhet hos generaldirektören i och med att årets ting drog igång.

Det här är första gången tinget hålls i de stora mässhallarna i Stockholm, vilket betyder att samtliga sessioner kan hållas under samma tak, nog så viktigt när antalet deltagare är i stigande. I sin avslutning av välkomsttalet, kunna presentera näringsminister Maud Olofsson med ett anförande om energi i ett globalt, internationellt och nationellt perspektiv, det stora antalet sessioner med spännande och intressanta anföranden, en utställningsmessa med många av energiföretagen representerade, bidrog ytterligare till generaldirektörens belåtenhet.

Thomas Korsfeldt, bilden är hämtad på Energimyndighetens hemsida

Maud Olofsson var glad över att kunna närvara vid årets energiting, hon gratulerade Energimyndigheten till att ha skapat den viktigaste mötesplatsen i Sverige för energifrågor. Energifrågorna har tagit plats i centrum av politiken och samhällsdebatten, och även, tror Maud, vid köksbord, i fikarum och skolsalar runt om i Sverige.

”Hotet om globala klimatförändringar som allvarligt kan rubba själva förutsättningarna för livet på jorden, samtidigt som den insikten håller på att sjunka in hos allt fler så pågår något annat. Miljarder människor, framförallt i Asien, är på väg att ta steget

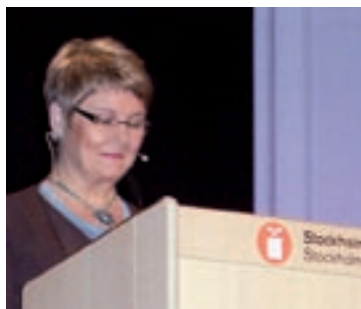
från fattigdom till ett modernt industrisamhälle och därmed göra samma höga anspråk som vi på jordens resurser. Den ekvationen går helt enkelt inte ihop. Vi skulle behöva tre jordklot - men vi har bara ett enda.

Denna förändring, tillsammans med det faktum att tillgången till naturresurser är begränsad, inte minst oljan, gör att energifrågorna allt starkare påverkar hela den internationella politiken. Nyhetsflödet understryker ständigt sambandet mellan civil kärnkraft och risken för kärnvapenspridning. I vår globaliserade värld hänger energi starkt samman med fred, säkerhet och utveckling. I sitt politiska ämbete som vice statsminister, näringsminister och företrädare för Sverige i olika sammanhang blir detta mycket påtagligt - energifrågorna präglar idag hela det internationella utbytet.

...ställer krav på långsiktigt perspektiv. I denna värld är det centralt att energipolitiken präglas av långsiktighet, att vi - mitt i en föränderlig verklighet - kan skapa så stabila villkor som möjligt.

Vi har att göra med långsiktiga, globala hot och med verksamheter som kräver mycket långsiktiga investeringar. Om vi ska kunna genomföra historiska förändringar, måste vi skapa tilltro till en långsiktig hållbar färdriktning. Det är det krav som tydligast riktas mot politiken. Och det är vad jag försöker skapa.”

Mer om näringsminister Maud Olofssons tal i slutet av tidningen

Maud Olofsson på Energitinget

Efter näringsministerns anförande fick vi en stunds underhållning utav trollkonstnären John Houdi, ett mycket uppskattat inslag under Energitingetsdagen, att döma av alla skrattsalvor och applåder.

Den efterföljande paneldebatten kom väldigt mycket att handla om tillgång och användning av energi runt om i världen, bland annat i Asien, Kina och Indien. Dessa länder som tidigare var lågenergiförbrukare, men som nu är på väg framåt och därmed kommer att kräva/behöva mycket mer energi.

Hur skall lösningarna se ut, utan att strypa jordens resurser? Sverige har drivit på i EU för att bland annat minska koloxidutsläppen, alltså ”ut med hakan”, vi måste bli bättre i vår användning av energi och miljö.

Session 1 som jag själv besökte en liten stund, handlade om ”!elmarknaden ur konsumentens och lantbrukarens perspektiv”. Det har gått tio år sedan elmarknaden avreglerades. Svenska hushåll och lantbrukare har fått kraftigt ökade elkostnader, samtidigt som elproducenterna kritiserats för övervinster och bristande konkurrens. Deltagare från konsument sidan menade på att det fortfarande är ”svårt” att byta bolag, oklara fakturor och besvärligt att få information om sitt byte av elbolag eller så får man inget svar alls. Dessa frågor måste det tas tag i och förenklas ytterligare.

Barbro Engman från Hyresgästföreningen: ”Här är en kund begravnen, i den bemärkelsen att kunden kommer till korta, syns helt enkelt inte. I jämförelse med andra marknader har konsumenten ett betydligt bättre lagskydd/rätt. Elmarknaden är inte kundvänlig”. Elmarknaden präglas av obalans till konsumentens nackdel och lagstiftningen släpar efter. Session 1 pågick ett par timmar, men för att även hinna med mässhallen, lämnade jag debatten efter cirka en timme.

Bild: Energimyndigheten i mässhallen

För första gången i år erbjöds utställare att delta på Energitinget. Utställningsdelen var både uppskattad av utställarna och välbesökt av tingsdeltagarna.

En av årets nyheter på Energitinget var att man erbjudit utställare att visa upp sig och sina produkter. Utställar möjligheten var en sedan länge önskad del och intresset var stort från både tillverkare av energisnål teknik och andra aktörer på energiområdet.

Energimyndighetens verksamhet visades bland annat i den egna montern och i en del om den kommunala energirådgivningen. Energimyndighetens testlab visade testverksamheten i montern på Energitinget.

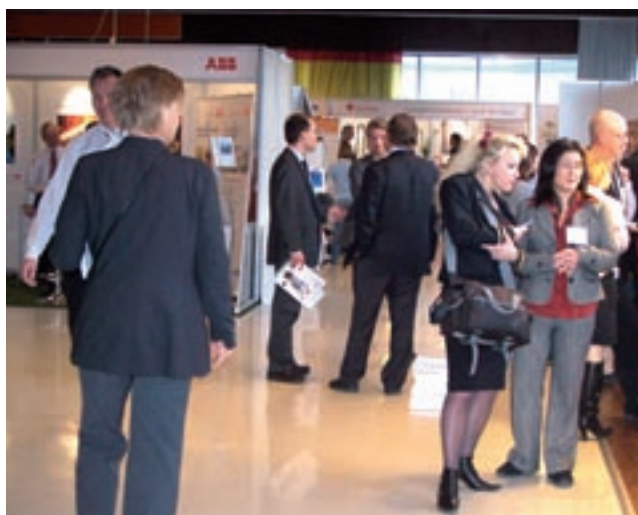

Bild: Här pågår en livlig diskussion om hur man kan göra bra investeringar i sitt eget hem, som sparar energi och miljö.

Testlab testar hushållsapparater och hemelektronik men även värmepumpar och pelletsbrännare.

På plats i mässhallen fanns även Boverket, med mängder av information om boendet. Mest intressant för tillfället är väl ändå "Energideklarationen", som jag har förstått från min plats på Egnahemsägarnas kansli, så råder det en viss osäkerhet om vad det är som gäller för egnahemsägare, vem skall göra det?, när måste man göra det?, en del av de personer som har ringt kansliet frågar även varför skall vi göra det? Svar på dessa frågor finns på sidan 20.

Bild: Här hade alla möjlighet att pröva på motionscykeln, trampa upp energi för att tända alla lampor på tavlan framför. Mannen på bilden lyckades bra, efter en riktig kraftanstängning fick han samtliga lampor att lysa.

Jag stannade till även vid denna monter, mest för deras namn "Klokainvesteringar". Du kan titta in på deras hemsida, adressen finner du här nedanför.

Hur gör man en bra och klok investering?

En bra investering är genomtänkt och bygger på korrekt information. Dessutom betalar den sig på kort eller lång sikt. Kloka investeringar har en webbplats för energieffektivisering av småhus, flerbostadshus och lokaler. De vänder sig i första hand till fastighetsägare och förvaltare, men också konsulter och energirådgivare. Du hittar dem här: www.klokainvesteringar.nu

Några blandade bilder från mässhallen får avsluta min rundvandring under en av två Energitingensdagar, blev både mätt i magen och "mätt i huvudet", mycket information att ta till sig och försöka smälta.

TEXT OCH BILDER: ANDERS LAMPINEN

Alcro och Beckers lanserar uppfinning för utomhusmålning

Nu är det slut med avancerade balansnummer med färgburk på stege, ont i ryggen och färgspill. Med måleriverktyget Quick Brush kan nämligen den som ska måla om sitt hus spara upp till fyrtio procent av målningstiden och slipper dessutom dopp i burken och spring på stege. Quick Brush ger droppfri målning och principen är lika enkel som genial.

Quick Brush består av en behållare, som bärs på ryggen eller ställs på marken, och ett penselmunstycke. Dess viktigaste del, penseln, har slitstark syntetborst som lägger på ett jämt lager färg även på ojämna underlag. Behållaren fylls med vattenburen fasadfärg och med ett enkelt handgrepp pumpas ett tryck upp i färgbehållaren. Genom munstycket

matas färgen, i lagom dosering, fram i penseln. Färgen kan stå kvar i behållaren i upp till två veckor och rengörs sedan enkelt med vatten.

- Jag fick möjlighet att prova Quick Brush när jag målade om förrådet

i höstas, säger Mats Flyberg, regionchef på Alcro Beckers AB. Jag sparade många timmars arbete och dessutom var det riktigt roligt att måla med färgen på ryggen.

Jag slapp det eviga doppandet i färgburken och räddade både utemöbler och trägolvt från färgspill.

Quick Brush är en produkt för alla som målar. Det bekräftar Kjell Wiklund, med 48 år i färg- och måleribranschen.

- Både konsument och yrkesmåleriet kan ha nytta av Quick Brush eftersom den är så lätt att hantera och rengöringen är enkel, berättar Kjell.

Så här används Quick Brush:

1. Fyll på vattenburen färg i sprutan. Pumpa upp trycket.
2. Färgen stryks ut på underlaget. Inget dopp och kladd i burk med pensel.
3. Bearbeta in färgen i underlaget.

KÄLLA: WWW.ALCRO.SE

Fotokakel™

Fotokakel™ är svensktillverkat glaskakel med motiv i fotokvalitet. Likt ett pussel kan plattorna kombineras för att skapa bilder i obegränsad storlek. Det härdade glasets skapar ett mycket tåligt ytskikt samtidigt som det ger motivet ett djup och en finish som inte kan åstadkommas med andra alternativ.

Fotokakel Standard™ används med fördel i våtutrymmen och andra kakelmiljöer. Fotokakel Light™

sätts upp med monterings- eller kardborrtejp på valfri vägg.

Skapa ditt eget Foto-kakel

Valet av motiv och tillämpning av Fotokakel bestäms uteslutande av dig som kund. Du kanske vill ha din drömbild över en hel vägg eller på bara några plattor, eller i en spännande kombination med traditionellt kakel?

Vi kan göra Fotokakel av såväl bilder tagna med en digitalkamera som med en traditionell kamera, liksom ritade bilder och mönster. Om du hellre vill använda något av våra standardmotiv går det naturligtvis lika bra.

Med hjälp av verktyget Fotokakeldesign Online kan du direkt se hur din kommande Fotokakelproduktion kommer att se ut. Med länkarna nedanför kommer du till Fotokakeldesign Online med Eget motiv (www.fotokakel.se/customer_design.php) eller med Designade motiv (www.fotokakel.se/formal_design.php).

KÄLLA: WWW.FOTOKAKEL.SE

FlexStep är trappan som alla kan använda - Trident Industri AB

FlexStep är trappan som alla kan använda. FlexStep kan anpassas till befintlig miljö. Trappsteg och handledare kan fås i tio olika standardmaterial; t ex björk, ek, körsbär, teak eller grålackerad alu/stål. FlexStep kan användas såväl inomhus som utomhus. FlexStep klarar en lyfthöjd av 1,2 m. För högre höjder kan flera FlexStep kopplas samman. FlexStep drivs via en-fas 240 V.

KÄLLA: [HTTP://WWW.TRIDENT.SE/NYHETER/INDEX.HTML](http://WWW.TRIDENT.SE/NYHETER/INDEX.HTML)

Chess Laminatgolv trendig världsnyhet från Alfort & Cronholm

Nu finns det klassiska och trendiga svart-vita rutmönstrade golvet som laminatgolv. Med ett utseende som ett riktigt klinkergolv men mycket enklare att lägga.

Det är golv tillverkaren Berry Floor, som enda tillverkare, som har tagit fram det nya golvet "Chess" i klinkerlaminat. Precis som ett riktigt klinkergolv har det nya laminatgolvet nedsänkta fogar och en äkta "rutkänsla".

Golvet, som levereras som brädor, är mycket enkelt att lägga tack vare vikfogar med klicksystem. Det nya Chess-golvet i laminat blir också betydligt billigare än motsvarande golv i klinker eftersom man slipper dyrt underarbete och material, dyra läggningsskostnader och kostnader för golvvärme.

Chess-golvet, som är mycket slitstarkt, kan läggas i alla torra utrymmen i hemmiljö. Tillverkaren lämnar 25 års garanti på genomslitage och blekning samt livstidsgaranti på fogarna.

Golvet finns att köpa i färg- och golvfackhandeln och distribueras av AB Alfort & Cronholm.

Fakta Chess klinkerlaminat

Tillverkare: Berry Floor (Belgien), en av Europas största tillverkare av laminatgolv.

Distribution i Sverige och Norge av AB Alfort & Cronholm.

Logistik: 5 brädor/förpackning. 2,061 kvm/förpackning. 63 förpackningar/pall (129,8 kvm).

Mått: 1 bräda = 1284x321x8 mm

Kvalitetsklass: AC4/32 25 års garanti mot genomslitage och blekning, livstid på klickfogen.

Användning: Torra utrymmen i bostäder eller liknande.

Montering: Vikfog-klicksystem.

Flügger färg lanserar ny utefärgkarta inspirerad av vårt Nordiska landskap

Silverräv, ekollon, mull och vinterdag är inte bara ord som leder våra tankar till det nordiska landskapet och dess karaktär utan även namn på Flügger färgs nya utomhusfärger.

Kulörerna har tagits fram genom noggranna studier av trender inom färg, form och design. Resultatet är klassiska och ändå moderiktiga färger som ger ytan karaktär och harmoniserar väl med naturen.

Flügger färg lanserar en ny utefärgkarta med 120 kulörer som är framtagna genom stilstudier gällande såväl rådande som kommande trender. Inspirationen har hämtats från det skandinaviska landskapets själsliga sinnelag. På kartan finner man färger som *rostad mandel*, *bjort*, *pudersnö* och *silke*, vars namn och karaktär inspirerar och frammanar välbekanta bilder hos betraktaren.

Klassiska färger såsom modevitt och herrgårdsgult skapar en välbalanserad helhet tillsammans med de nya, unika kulörerna. De nya färgerna är anpassade för målning av fasader, fönster, dörrar samt utvändiga snickerier. Anne Christensen, Produkt- och färgdesigner på Flügger färg som lett utvecklingsarbetet med de nya kulörerna berättar hur man vid framtagning av färgerna tagit hänsyn till faktorer såsom klimatförändringar, politik, mode- och inredningstrender.

Hon deltar årligen i en konferens som hålls av Colour Marketing Group, CMG. Tillsammans med de andra deltagarna, förutspår hon de kommersiella trenderna inom färg. Resultatet blir en färgkarta som deltagarna tar med sig hem och arbetar utifrån i sitt kreativa arbete.

FÖR MER INFORMATION: WWW.FLUGGER.SE

Teknik och juridik

Från tekniska avdelningen Hammar (Örebro län)

Medlemsärenden som är på gång eller är helt/delvis avslutade.

Frövi

Medlem med sommarstuga i Frövi (Örebro län).

Dolda fel och misstanke om problem med isoleringen.

En teknisk undersökning gav som resultat, att det föreligger fel på taket. Vid en tillbyggnad av stugan har en

svacka uppstått vid en skarv, tekniker inväntar en kyligare väderlek för att göra mätningar på isoleringen.

Norrköping

Geotekniska problem i Lindö, Norrköping. Efter sprängning och grävning i gata utanför medlemmens hus, har geotekniska fel uppstått. Huset är byggt både på lera och berg, försäkringsbolaget IF tar inte ansvar. Advokat Max Ahlström har kopplats in i fallet.

Örebro

Medlem har problem med vatten som kommer från grannens tomt. Åtgärder har förslagits från tekniker och ärendet får anses som klart vad gäller Egnahemsägarnas engagemang i ärendet.

Hallsberg

Hallsbergs kommun har höjt vattenståndet i sjöar, detta har fått som följd att vissa villor med källare drabbas av vattenskadorna vid högvatten.

Tekniker Bo Karlsson har ett möte inbokat med ansvariga inom Hallsbergs kommun

Villa boende medlem får in vatten i hus och på tomten från gatan. Åtgärder har förslagits från tekniker och ärendet får anses som klart vad gäller Egnahemsägarnas engagemang i ärendet.

Älvsbyhus

Medlem har problem i sitt Älvsbyhus som inte åtgärdas, medlemmen har skickat brev till Älvsbyhus.

Tekniker Bo Karlsson har bett att få en kopia av detta brev, för att kunna ta ställning till hur de skall gå vidare med detta.

Västerås

Illa utfört arbete vid fönsterbyte, överenskommelse finns om att plåtarbetet skall göras om

Problem med felparkerade lastbilar. Ärendet skall tas upp av kommunen.

Surahammar

Sprängningsarbeten, oklart vilka skador som har uppstått. Återkommer till detta ärende.

Skinnskatteberg

Fel gjort dräneringsarbete, detta skall åtgärdas och är därmed ett avslutat ärende för Egnahemsägarna.

Ny uppfinning

Ventilation ska minska fukt och mögelskadade vindar

En ny teknisk lösning som reglerar ventilationen på vinden, har efter flera års forskning blivit verklighet och ska kunna användas i såväl gamla som nya hus.

En vind full av mögel kan vara nog så avskräckande, inte minst för den som ska köpa nytt hus, men sänker också värdet på huset rejält. Men med den nya lösningen som reglerar ventilationen ska vinden

inte längre vara en trivsam plats för mögelsporerna att frodas på.

Ventilera med torr uteluft

Tekniken bygger på idén att ventilera vinden endast när luften ut-
anför är torrare än inne på vinden.

Processen är helt automatiskt och består i att två sensorer, en på utsidan och en på insidan, känner av när det är dags att öppna ventilen och låta en fläkt blåsa in torr utomhusluft.

Tekniken har tagits fram av Ventotech. Idégivare är Carl-Erik Hagentoft, professor i byggnadsfysik på Chalmers Tekniska Högskola.

När man har full kontroll på luftintaget, kan man också skapa en optimal ventilation, som blir en långsiktigt fungerande lösning, enligt Marcus Thorin, VD på Ventotech För att minska uppvärmningskostnaderna är det idag många som tilläggsisolerar eller byter värmekälla. Men åtgärderna för att spara så mycket energi som möjligt leder till risker på andra håll, ju bättre man isolerar desto kallare blir det på vinden och risken för fuktskador ökar.

Tvärt emot vad många tror blir inte fuktsituationen bättre genom att ventilera mer och inte heller genom att helt strypa ventilationen. Det finns all anledning att återkomma till den här uppfinningen, med fler detaljer och kostnader.

KÄLLA: WWW.VENTOTECH.SE

Från lokalförening

Hageby Väf, Norrköping Stipendier till Vrinneviskolan

Vid skolavslutningen för låg och mellanstadieskolan Vrinnevi i Norrköping delade Hageby Villaägareförening ut sitt årliga stipendium.

Stipendiet som utdelades för första gången i fjol, går till elever i årskurs 3 och 6 och avser "God kamrat, förebild för andra". Skolan utser elever som motsvarar stipendiets syfte och i år erhöill;

Felicia Hagström och Sabah Youno, årskurs 3, och Alexander Torbjörnsen och Maria Chamoun, årskurs 6, plakett och presentkort.

Villaägareförening, som är ansluten till Egnahemsägarna, har ett nära samarbete med skolan och lånar bl.a. lokaler till sitt årsmöte. Medlemsantalet i föreningen har ökat det senaste året.

Hageby Villägareförening ligger i en av Norrköpings södra förorter, och villaområdet har ca. 250 friliggande villor och ett stort antal radhus som nu börjar försäljas till hyresgästerna.

Området byggdes på 1960-talet och för närvarande pågår ett generationsskifte, vilket innebär att många barnfamiljer flyttar in. Närheten till det naturskyddade området Vrinneviskogen, med elljusspår och vandringsstigar, gör att familjerna har närhet till rekreation.

Ombyggnaden av köpcentret Hageby Centrum, som påbörjats och kommer att omfatta 100 butiker, är även en stor tillgång för bostadsområdet.

Villaägareföreningens styrelse som består av: Ordf. Curt Gränjefors, Hans Björkdahl, Jon Källberg, Håkan Jonsson, Lennart Hellgren, Mats Andersson och Peter Leiris, vill önska våra läsare en skön höst.

Sotning och brandskyddskontroll

Enligt lagen om skydd mot olyckor skall sotning (rengörning) och brandskyddskontroll genomföras på eldstäder. Sotningsverksamheten är uppdelad i två separata uppdrag, sotning (rengörning) och brandskyddskontroll. Brandskyddskontrollen utförs av behörig personal från ert eget sotningsdistrikt. Brandskyddskontrollen är en lagstadgad uppgift med fastställda intervall beroende på eldstädernas bruk.

Intervallen mellan brandskyddskontrollerna är för:

Värmepannor med eldning med fasta bränslen (t ex ved, pellets)	2 år
Värmepannor med oljeeldning	4 år
Köksspisar med eldning med fasta bränslen	2 år
Köksspisar med eldning i mycket begränsad omfattning	8 år
Köksspis i fritidshus	8 år
Lokaleldstäder som utgör primär värmekälla	2 år
Lokaleldstäder som inte är primär värmekälla	8 år
Lokaleldstad i fritidshus	8 år

Regler om brandskyddskontroll

Regler som gäller är att det som skall sotas också ska kontrolleras från brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll) så att förbränningsanordningarna inte är behäftade med onödiga brandrisker.

Brandskyddskontrollen blir en systematisk och ingående kontroll av eldstaden med tillhörande rökkanal, tak och anslutande byggnadsdelar. Hela förbränningsanordningen ingår i brandskyddskontrollen. Den som skall utföra brandskyddskontrollen måste därför ha tillträde till alla de delar av huset som skorstenen passerar. Brandskyddskontrollen är den enda regelbundna tillsyn av brandskyddet som görs i hemmen.

Bakgrunden till Räddningsverkets nya föreskift är det stora antalet bränder som beror på felaktiga eldstäder, skorstenar och soteldar. Hela 25 % av de uttryckningar som görs till bostäder gäller bränder som är relaterade till eldstäder. Man kommer inte tillräta med detta genom att sota mer. Sotning och brandskyddskontroll blir alltså två skilda arbetsmoment.

Anledningen till dessa bränder är brister i eldstaden och skorstenen eller sur ved. Men kanske det mest beror på den som eldar.

Många kaminer används för hårt under kalla perioder under vintern. Både skorstenar och kaminer är förmodligen installerade enligt tillverkarens installationsanvisning, men många skorstenar tål inte mer än 350°C. Kaminerna ger inte högre temperaturer om man eldar dem rätt.

Står det t ex att man bara skall elda 10 kilo ved per dygn och max 3 kilo per timme, då skall man bara göra det. 3 kilo ved är dessutom relativt lite ved. Väg en famn vedpinnar så ser ni hur mycket som kan läggas in. Detta står också i bruksanvisningen och skall betraktas som en säkerhetsföreskift.

Vid köldknäppar ansträngs anläggningar hårdare vilket klart framgår av uttryckningsstatistiken. Ta det försiktigt med eldningen, elda inte hårdare än vad som anges i bruksanvisningen och kontrollera brandvarnaren.

Vid längre kallperioder inträffar också en del dödsbränder på grund av hårdare eldning i kaminer, trasiga rökrör eller sprickor i skorstenar. En del beror även på misstag i samband med tändning av pannor och hantering av aska.

Energihus från Salstershus AB

Alla hus projekteras som lågenergi-hus som innefattar bl.a. bergvärme-pump och värmeväxlare på ventilationsluften. Vi har gjort mätningar över en 6-års period i ett av husen och snittförbrukningen är 21kw/m²/år. Detta är en extremt låg energiåtgång.

Inomhusklimat med ren luft

Inomhusklimatet blir en allt viktigare faktor vid nybyggnation av hus! Förutom en 90%-ig verkningsgrad på temperaturskillnaden på från och tilluft bidrar värmeväxlaren till en dragfri och syrerik innemiljö. I våra hus får vi en inomhusmiljö utan pollen och andra partiklar från uteluften. Vi anser det självklart att prioritera hälsan i sitt eget boende.

I konventionella hus med frånluftvärme-pump sitter endast enkla tilluft-ventiler i ytterväggarna. Detta innebär kalldrag och förorenad luft i huset. I Salstershusen fastnar uteluftens partiklar i ett utbytbar mikrofilter.

Naturmaterial

I projekteringen har valet av rena naturmaterial prioriterats både exteri-

ört och interiört. Kombinationen av utvändigt trä som har behandlats med äkta linoljebaserad Falu rödfärg, oljelaserade foder, lertegelpannor och tegelskorsten, samt förzinkade plåt-detaler bidrar till den yttre helheten.

Invändigt är massiva trädetaljer, trä-golv, handslaget tegel och klinker exempel på levande material som starkt bidrar till trivsel, välbefinnande och en levande boendemiljö.

Kroppen värmer energihus!

Energihusen i Lindås söder om Göteborg har klarat två rejäla vint-rar. Efter köldknäppar med flera minusgrader och iskalla vindar kan radhusägarna med energi-husen dra en lättnadens suck.

Treglas i alla fönster och extremt god isolering gör radhuset till en riktig termos. Mer än 80 procent av värmen i den luft som ventileras ut återvinns för att värma upp frisk luft som sugas in i husen. Därmed behövs ingen traditionell uppvärmning.

Hushållsmaskinerna, innerbelysningen och de boendes egen kroppsvärme ger en lägsta inomhustemperatur på 19 grader även om det är 20 grader kallt utomhus. Solfångare på taket ordnar varmvatten på sommaren. Mörka vinterdagar hjälper en elpatron till.

Energiåtgången beräknades vid inflyttningen till mellan 5.000 och 6.000 kilowattimmar per år och hushåll.

Fakta/energihus

Väggisoleringen i cellplast och mineralull är på 435 mm, jämfört med 230 mm i normala fall. Takisolering: 480 mm.

Mycket energisnåla treglasfönster med kryptongas mellan de två innersta rutorna (U-värde 0,85).

En effektiv luftvärmväxlare överför 85-87 procent av värmen i utluften till den friska inluften. Ett värmebatteri på 900 watt kan vid köldperioder värma luften ytterligare.

Solfångaren för uppvärmning av varmvattnet är på fem kvadratmeter.

De stora fönstren har söderläge för solvärmens skull. Ett vindfång på nordsidan begränsar förlusterna av värme.

Kampanjen Bli Energismart 2007

Energimyndigheten, Boverket, Konsumentverket och Naturvårdsverket gör på uppdrag av regeringen en landsomfattande turné med en gemensam information, för att fler skall få upp ögonen för möjligheterna att bli Energismartare. På deras resa genom Sverige ger de

råd och tips om vad som är viktigt att tänka på när huset skall åtgärdas och hur man kan leva mer Energismart

Turnén genomförs i samarbete med de lokala energirådgivarna. De besöker bland annat ett tiotal mässor med deras energismarta hus, där man får konkreta råd om energismart boende och beteende. Varje enskilt hushåll har betydelse.

En sparad kilowattimme är både en ekonomisk vinst och en vinst för miljön. Kampanjen Bli Energismart! Informerar om allt från alternativa uppvärmningssystem till fördelar med energisnåla hushållsapparater och hur du får störst nytta av varje kilowattimme du använder.

Folkhemmets färger

Författare Vicki Wenander

Vicki Wenander är vice ordförande i Svenska byggnadsvårdsföreningen och arbetar på restaurator-TP Group. Under 2007 disputerar hon på ämnet 'Arkitektoniskt måleri i funktionalismens rum'.

Mellan 1930 och 1960 byggdes många småbus. Då hände också mycket inom byggnadsmåleriet. Vill man uppnå ett lyckat resultat vid restaureringen av bus från denna period gäller det därför att ta reda på vad som var typiskt för just det huset och för den aktuella tidsperioden. Måleriet är en betydelsefull del av arkitekturen och det är ju dessutom de målade ytorna vi ser när arbetet är färdigställt.

Inte mycket av det byggnadsmåleri som utfördes under 1900-talet finns längre att beskåda. På sätt och vis hör det till sakens natur. När en målad yta blir sliten eller omodern målas den över, och så har vi gjort så länge vi haft råd att måla. Det problematiska nu är att vi nästan glömt bort hur det faktiskt såg ut. Många menar att det hantverksmässiga måleriet dog ut med funktionalismen på 1930-talet, men det menar jag är en förenkling av vad som hände. Däremot kom den förändrade synen på vad som var vackert, tillsammans med introduktionen av nya målningsmaterial och ökande krav på rationalisering att förändra yrkesmålarens vardag.

Synen på vad som var vackert flyttades från det mönstrade avbildande måleriet till (oftast) enfärgade ytor, ibland med olika kulörer på väggarna i samma rum. Byggnadsmåleriet blev nu en del av den arkitektoniska formen. Tidigare hade måleriet »satts in« i det för övrigt färdiga rummen och måleriets utformning berodde snarare på rummets funktion än på dess form, men nu blev måleriet en del av det unika rummets form. Det färgschema och den ytbehandling som arkitekten gav rummet var speciell för just det rummet, och kunde inte hur som helst överföras till ett annat rum. Detta synsätt på färg och måleri gällde, som alltid, först de byggnader som ritats av utbildade arkitekter, men kom efter hand att påverka även privatpersoner i deras val.

Under 1930-talet påbörjades den introduktion av flera nya målningsmaterial och appliceringsmetoder, som sedan dess fortfarande pågår. Detta krävde ett annat, men för den skull inte sämre måleri och yrkesmålaren tvingades ständigt inhämta nya kunskaper om stilideal, materialmöjligheter och målningstekniker, samtidigt som han inte fick glömma bort det sedan länge vedertagna måleriet, som fortfarande efterfrågades av många. Målaren skulle

Den klassiska "Före-och-efterbilden". Så här fint och enfärgat kunde det bli om man målade med strukturfärgen Brokett från Alcro.

till exempel både kunna blanda sin egen färg, vilket fortfarande var det vanligaste, men också känna till de nya, färdigtillverkade färgernas egenskaper. Det krävdes alltså enorma kunskaper av den målarmästare som var verksam under decennierna strax före 1900-talets mitt. Under trettio år, ungefär från 1930 till 1960, hände alltså mycket inom byggnadsmåleriet. Vill man uppnå ett lyckat resultat vid restaureringen av hus från denna period gäller det därför att ta reda på vad som var typiskt för just det huset och för den aktuella tidsperioden.

Måleriet är en betydelsefull del av arkitekturen och det är ju dessutom de målade ytorna vi ser när arbetet är färdigställt.

Traditionen

Under 1900-talets första decennier använde målarna ungefär samma material och tekniker som man gjort sedan 1800-talets senare del. Då hade spackelfärgen introducerats och den släta, »industriella« ytan var idealet.

Den linoljefärgsmålade ytan skulle vara täckande, utan skavanker och underliggande material fick inte synas genom färgen.

Om underlaget var av gips, trä eller puts spelade ingen roll, det skulle ändå inte synas när målningen var färdig. Detta krävde många målningsbehandlingar med mellanliggande spackling och slipning.

forts. nästa sida

Färgtyperna som fanns att tillgå för invändigt byggnadsmåleri var i princip bara limfärg, kalkfärg och linoljefärg. Under 1920-talet började dock färdigtillverkade alkydlacker att saluföras, men dessa användes bara i den linoljebaserade färdigstrykningsfärgen när man vill få en extra blank yta.

Målarna använde pensel till så gott som all målning, men de hade en stor uppsättning penslar för olika ändamål. Det var bara vid dekormåleri som andra redskap, som svampar och trasor, kom till användning. Karaktäristiskt för allt måleri från denna tid är därför synliga penseldrag i nästan alla målade ytor.

Snickerier i bostäder målades i början av seklet i ljusa, men inte rent vita kulörer. De var snarare beigetonade, men bland annat pärlspontspanel målades också i till exempel ljusst gröna och gula kulörer. De flesta kulörer var milda och lite smutsade i tonen. Det berodde på att pigmenten man använde sig av ofta var de billiga jordpigmenten, som ockror och umbror.

Först framåt 1920-talet blev snickerierna mer regelmässigt vita. Det berodde dels på nya stilideal, men också på att flera nya vita pigment, som titandioxid, kom ut på marknaden. På väggarna satt oftast tapeter, men när väggarna målades med till exempel kalkfärg kunde starkt kulörta pigment användas. Bostadstaken däremot, målades vita med limfärg. Kritan i limfärgen gav automatiskt en vit kulör, men den var mer varmvit än den som dagens moderna vita takfärger ofta har.

Modernismen

Under 1930-talet påbörjas förändringen från det som vi brukar kalla traditionellt måleri till det moderna måleri vi har idag. Hittills hade målaren själv blandat sina färger utifrån råvaror som linolja, krita, balsamterpentin, vatten, kalk och olika torrpigment. Nu började färgindustrin efter en trevande start att komma igång på allvar, speciellt i våra större städer. Linoljefärg såldes i »halvfabrikat« som färgpastor, bestående av färdigrivna torrpigment i linolja. Målaren blandade sedan till färdigfärgen genom att tillsätta mer linolja, balsamterpentin och andra tillsatser till pastan.

Dessa andra tillsatser kunde vara kopalharts eller den nya produkten alkydlack, som gjorde sista strykningen lite blankare och mer slitstark. Efter hand kom mängden alkydlack att bli allt större i linoljefärgen.

Andra nya produkter var cellulosan, en produkt från första världskrigets krigsindustri, som möjliggjorde produkter som cellulosalim och cellulosalack. 1926 introducerade Beckers »Beckolack« och cellulosalacken blev snart ett vanligt arbetsmaterial för målaren.

Även emulsionsfärger och patentfärg började användas allt mer. De hade ungefär samma utseende som den sammetsmatta limfärgen, men hade bättre fläckåtlighet och var mer slitstarka.

När de moderna köken och badrummen introducerades under 1920- och 1930-talen efterfrågades fukttåliga och avtorkningsbara vägg- och takytor. En lösning var slätspacklade och blanka, linoljefärgsmålade ytor. Ytan bygges upp i många lager med noggrann slipning emellan. Även väggar i vanliga bostadsrum kunde nu målas.

Under andra världskriget uppstod brist på råvarorna linolja och balsamterpentin. Båda användes i linoljefärg och båda var importprodukter. För att ändå kunna fortsätta måla utvecklades nya linoljefria produkter, till exempel kallvattenfärg, som har kasein som bindemedel. Nackdelen med kallvattenfärgen var att den måste användas så fort den blandats till, och den var inte lika slitstark som linoljefärgen.

Efter krigets slut vågade man, efter två världskrig, inte riktigt lita på att linoljetillförseln var tryggad i framtiden. Det var en av anledningarna till att utvecklingen av nya färgtyper fortsatte. En annan anledning var att krigsindustrin utvecklat många nya produkter, bland annat olika plaster. Efter krigsslutet letade man efter nya avsättningsområden, men mer om det längre fram i artikel.

Färgprover på standardkulörerna av Aqualin från 1947. Som det står på paketet var Aqualin vattenspädbar, vilket innebar att den inte innehöll linolja. Under andra världskriget tvingades man på grund av importstoppet att utveckla oljefria färgtyper och efterkriget fortsatte den utvecklingen.

forts. nästa sida

Med tidsandans allt starkare längtan efter industriellt tillverkade produkter höjdes kraven nu ytterligare på den målade ytans perfektion. Nu skulle det helst inte synas alls att den var målad för hand, speciellt inte på emulsionsfärgsmålade väggar och skåpsnickerier. Med hjälp av färgsprutor kunde målarna applicera väggfärgen utan synliga penseldrag. För applicering av färg på oljefärgsmålade ytor användes fortfarande penslar, vilket ännu innebar att penseldragen var synliga i färgen, men med alkyd i färgen flöt den ut bättre och penseldragen blev mindre synliga.

En annan väggbehandling som också introducerades på 1930-talet var strukturfärger. Ett exempel var Alcros »Brokett«, som kom 1939. Färgen var ganska tjock i konsistensen och för att få till mönstret kunde man använda antingen penslar eller mallar med hål i, som man lade mot väggen och sedan ströks den trögflytande färgen över så att strukturen byggdes upp i hålrummen.

Färgtoner

Kulörerna i 1930-talets bostäder var ljusa, men sällan vita. Putsade väggar, som nu ibland målades istället för att tapetseras, fick i bostadsrummen ljusa pastellfärger, dock dovre än dagens klara toner. Anledningen till detta var att man fortfarande inte kunde tillverka lika många klara pigment som idag. Blanka köks- och badrumsväggar kunde däremot målas vita. Taken i bostadsrum var liksom tidigare vita men i offentliga lokaler och mer påkostade sällskapsrum kunde de få en annan kulör. Även snickerierna var nu oftast vita, men fortfarande inte fullt så vita som vi idag är vana vid. Nu berodde det inte längre på pigmenten utan snarare på bindemedlen, den tidens alkyder hade en tendens att gulna.

Klarlackat trä

På 1940-talet blev omålade ädelträslag populära, till exempel i plywoodpaneler och dörrblad. Träet var dock inte obehandlat, utan klarlackat med till exempel cellulosalack. Liksom på 30-talet målades köks- och badrumsväggar vita, men även bostadsrum kunde nu ha vita eller ljust grå väggar, speciellt i kombination med träslag i varma kulörtoner. Också kökssnickerier kunde till vita väggar målas grå. Målade dörrar, foder och socklar var oftast vita. I slutet av 40-talet kunde rum med målade väggar försees med en fondvägg i avvikande kulör. Ljust gula väggar matchades till exempel med en milt grågrön fondvägg. Strukturmålade väggar kunde antingen vara en- eller tvåfärgade, då med underlaget i en kulör och själva strukturen i en annan.

Reklam från 1934 för cellulosalacken Alcroloid.

Eftersom färgindustrin nu började förse målarna med färdigblandad färg, tog man fram standardkulörer för respektive produkt. Målarna kunde sedan blanda standardkulörerna med varandra för att få fram fler kombinationer. När kunden inte var nöjd med de alternativ som gavs, tog målaren fram sina gamla kunskaper och bröt om färgen med torrpigment till önskad kulör.

Roller och plastfärger

Under pågående krig förevisades 1943 en ny »apparat« på Statens Hantverksinstitut i Stockholm. Uppfinningen bestod av »en metallrulle med ett mjukt överdrag av plysch« och rullen var »fästad på ett skaft«. Uppfinnaren var finländare och hade redan 1939 tagit svenskt patent på sin rulle, men på grund av kriget inte kunnat marknadsföra den.

»Färgen tillförs rullengenom att denna förs fram och tillbaka på en plåtbricka varå färgen töms ut«, skrev man i tidningen Målaren. Detta var alltså en av de första gånger rollern användes i Sverige, men det skulle ta ytterligare knappt tio år innan den blev vanlig.

På 1950-talet introducerades plastfärgerna, som utvecklats i USA. Bland de första i Sverige var »Spred«, som Beckers sålde på licens. 1952 kontrade Alcro med »Bell«, som enligt marknadsföringen skulle appliceras med roller. Det var alltså först då som ett av våra idag vanligaste målningsverktyg gjorde sitt intåg på allvar. I början användes den av många målare bara för att jämna ut färgen efter att den först strukits upp med pensel.

Reklam för »Spred», Sveriges första plastfärg, som tillverkades och såldes av Beckers på licens från USA.

I början såldes färgen på glasburk eftersom vattnet i färgen fick metallen att rosta i plåtburkar.

Gör det själv eller fabrikslackning

Färgindustrin kom nu att bredda sin marknadsföringen till att inte bara gälla yrkesmålarna utan man riktade sig direkt till konsumenterna. Man ansåg att de nya färgerna var så enkla att måla med att man uppmanade privatpersoner att själva fatta penseln.

Reklamkampanjerna användes också för att informera yrkesmålarna om det ständigt växande produktutbudet eftersom 1950-talet innebar en strid ström av nya färgtyper, baserade på nya plasttyper allt eftersom kemiindustrin uppfann dem. Spred bestod av styrenbutaden, en plast som senare er- sattes av den mindre gulnande akrylaten.

Chinalack var en klassisk lackfärg baserad på syntetisk lack. De syntetiska lackernas fördel var att de hade olje-lackerna fyllande förmåga och samtidigt cellulosalackerna korta torktid. Det fanns flera olika sätt att framställa syntetiska lacker på.

Ibland utgick man från naturprodukter, som linolja, men man kunde också utgå från helt "kostgjorda" ämnen, som polyvinyl-klorid (PVC). Därför hade de syntetiska lackerna också mycket olika egenskaper.

En andukthänvisning och som nan revolutionerande och ny prov sandspacklet. Tidigare hade man varit sad till linoljespackel, som kräver längre torktider inte kunde appliceras i lika tjocka lager. Det blev också vanligare att använda färgsprutor för att applicera väggfärgen och många produkter, som köksskåp och dörrar sprutmålades nu på fabrik och levererades färdigmålade till byggarbetsplatsen. Ytan på dessa produkter blev förstås helt annorlunda än på de byggplatsmålade snickerierna. Äntligen hade man uppnått helt släta ytor utan synliga penseldrag, något man strävat efter så länge.

Även på 1950-talet målades fondväggar i avvikande kulör. Man kunde också måla två av rummets väggar i en kulör och de övriga två i en annan. Man valde då två kulörer som gick ton-i-ton. En variant på detta var att ställa mönstrat mot omönstrat genom att tapetsera två väggar och måla de resterande. I början av 50-talet var väggkulörerna ljusa och relativt milda. Det var den lösa inredningen som skulle stå för färg-klickarna.

Standardkulörer och brytmaskiner

När man närmar sig 60-talet blev kulörerna något kraftigare. Taken var fortfarande vita och snickerierna var så gott som genomgående vita. Valde man en annan kulör var det för att matcha övriga kulörställningar i rummet. Köksluckor målades dock ofta i avvikande kulör och skåpsstommen kunde då få en annan kulör än luckorna. Däremot kunde garderobsdörrar och andra byggnadsdetaljer, som man inte ville framhäva målas i samma kulör som omgivande vägg.

De flesta färger var nu färdigblandade på fabrik och vissa byggnadsdelar var alltså redan fabriksmålade. Det innebar att kulörvalet inte längre var lika fritt för kunden. Man hänvisades istället till tillverkarens standardkulörer. I början av 1960-talet introducerades dock brytmaskinerna, som återigen möjliggjorde ett friare kulörval, även om möjligheten att bryta om färgerna på byggarbetsplatserna, av flera skäl, minskade allt mer.

VICKI WENANDER

Vill du veta mer om färg och byggnadsvård?

Besök Byggnadsvårdsföreningens webbplats www.byggnadsvard.se. Där kan du söka artiklar i Artikelsamlingen och läsa mer om olika färgtyper, tillbyggnader på småhus, fönsterrenovering, villasamhällets historia eller isolering.

Foto: Brita Gilén

Svenska byggnadsvårdsföreningen är en riksorganisation som verkar över hela landet och anordnar olika aktiviteter. Som medlem får du tidskriften Byggnadskultur och med den inbjudningar till olika evenemang.

Den 12 oktober arrangerar föreningen i samarbete med Stockholms stadsmuseum en temadag om renovering av flerbostadshus; "Renovera rätt din bostadsrätt". Kontakta föreningens kansli för mer

Ett välbevarat hus med omsorgsfullt utformade detaljer i Abrahamsberg, uppfört 1939 efter ritningar av arkitekt Eric Malmcrona.

Foto: Josefine Bolander, Stockholms stadsmuseum

info: 08-30 37 85 eller läs mer på www.byggnadsvard.se

Örtsommaren 2007

Så är det då höst igen, frågan är om det blev någon sommar i år?

När jag sist skrev så bade det inte blivit någon vinter, men vi fick ju en liten släng till slut, så min stora fjärilslavendel finns ej mer.

Det började med rekordtidig vår i mars /april. I Karlsund gjorde vi en dundertabbe och klippte ner örterna alldeles för tidigt, naturligtvis blev det bakslag och många växter "frystorkades", inte alls snyggt! Tänk på det nu i höst, klipp inte ner något nu, låt det stå och skydda i vinter och klipp ner sent i vår, när risken för bakslag är över!

Men tidig vår var det i alla fall och jag skördade även i år redan efter midsommar. Det var tur, för efter allt regn som fallit under juli, så har nu örterna mycket sämre arom. Men så stora och höga som de är i år tror jag aldrig de varit förut!

Jag skall inte klaga, vi gjorde ju "Lavendelresan" ner till Provence, som Lena Lindholm initierade vid förra årets Örtagårdsdag. En helt fantastisk resa, tänk att jag fått se lavendelfälten, något som jag drömt om i många år. Det var vackrare än jag föreställt mig och vilken doft, härlig, härlig.

Vi åkte genom Europa ner till den lilla söta staden Nyons uppe i bergen, där fanns både lavendeldestilleri, vinägeri, en gammal olivoljekvarn, till och med en offentlig Örtagård med ett stort utbud av örter. Där växte stora buskar med citronverbena, fjärilslavendel i flera olika färger, frodigt stora rosemarinhäckar, till och med citrongräs. Men ingen fransk dragon, jag talade med Lena Linderholm, som bor där delar av året, hon har försökt att odla den men menar att det är för varmt, den klarar inte värmen.

Läste sen en artikel i Allt om trädgård om ett par som odlar fransk dragon uppe i Norrbotten zon 7. Detta stärker min teori om att den härstammar från Ryssland och är mycket hårdig, trots att det står i alla örtaböcker att den är känslig i vårt klimat. I och med detta tycker jag den myten är avskaffad, eller hur?

Jag blev också stärkt i min uppfattning om hur lavendeln skall klippas, sent på våren klipper du ner hela plantan till en rundad "bulle" så att stjälkarna blir ca 15 cm. Du får då en fin form och massor med nya blommor. Det är ju

dem vi oftast använder, vare sig du gör en lavendelkaka eller stoppar små söta lavendelpåsar för att ha i linneskåpet.

På marknaden i Nyons fanns massor med långsmala lavendelkuddar, antagligen för att ha i sängen och njuta av doften och blommornas lugnande verkan. För så är det, du kommer lätt till ro genom den doften, ev. huvudvärk skall också skingras enligt gamla huskurer.

Det går åt ganska mycket lavendelblommor till en kudde, så till dess din lavendelodling nått större kvantiteter kan du kanske få ihop blommor till en god kaka att njuta av och drömma dig till Provence.

Lavendelchokladkaka

3 dl socker
 ¼ dl lavendelblommor
 2 dl vetemjöl
 2 tsk vaniljsocker
 1 tsk salt
 150 gr smör
 2 ägg
 Ev 1 dl grovhackade valnötter eller andra nötter
 100 gr mörk choklad (ej block)

Mixa sockret med lavendelblommorna lätt.
 Blanda de torra ingredienserna, smält smöret i en kastrull, lägg i chokladen och smält den försiktigt på svag värme i smöret.
 Rör snabbt ner äggen och smör/chokladblandningen i mjölblandningen.
 Grädda i 15-20 min i 200 gr ugnsvärme, kakan skall fortfarande vara lite kladdig när du tar ut den.
 Servera med en klick grädde och garnera med lavendelblommor.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning inom EU kan leda till att straffen för piratkopiering blir betydligt tuffare. Är brottet tillräckligt grovt ska det kunna leda till 4 års fängelse - i nivå med våldtäkt.

EU vill skärpa upphovsrättslagarna. Enligt det nya lagförslaget Ipred 2, som godkänts av EU-parlamentet och nu ska granskas av ministerrådet, ska straffen bli betydligt hårdare. Enligt Ekonominyheterna.se ska straffen för upphovsrättsbrott bli så hårda att det kan ge upp till fyra års fängelse. Det skulle innebära att brotten likställs med grova våldsbrott i straffskalan, som exempelvis våldtäkt.

Men förslaget har mött hård kritik. - Man underminerar tilliten till straffrätten när upphovsrättsintrång anses vara i samma klass som våldtäkt, säger Erik Josefsson på organisationen Electronic Frontier Foundation, till Ekonominyheterna.se.

Lite oväntat är även lobbyorganisationen Antipiratbyrå kritisk till de höjda straffen.

Vi tycker att straffsatserna är rimliga som de är i dag, problemet är snarare att man inte får efterforska vem som finns bakom ett visst ip-nummer, säger Antipiratbyråns chefsjurist Henrik Pontén till Ekonominyheterna.se, och fortsätter:

Vi bedömer att folk lagförs för illegal fildelning är det som får störst konsekvenser mot att stoppa illegal fildelningen.

KÄLLA: COMPUTERSWEDEN

Apples tv-box i rätten tid!

Många företag gör filmer och tv-program för tillgänglighet på nätet, då kan det ju vara trevligt att kunna titta på dem även i den vanliga tv:n. Apples tv-box gör detta väldigt enkelt.

Har du en hårddisk som kryllar av filmer, musik och digitalbilder och du vill titta på det i tv:n? Visst det finns sedan tidigare både kablar och boxar för koppling mellan tv och dator men är datorn på avstånd från tv:n så kan det vara helt uteslutet med kablar.

Apples produkt heter Apple TV och kommer precis i rätten tid eftersom den kopplas ihop trådlöst via basstationen Airport Extreme. Det här innebär att man utan problem kan strömma material från dator till tv men den nya tv-boxen har även inbyggd hårddisk på 40 GB, där man kan lagra material för att titta på vid senare tillfälle.

KÄLLA: COMPUTERSWEDEN

Vad kan fjärrstyrningstrojaner ställa till med?

Ett RAT-program ger fjärråtkomst till och kontroll över din dator via Internetanslutningen. Kriminella kan använda den här möjligheten till att:

Utsätta dig för bedrägerier. Vissa RAT-program kan lura datorn så att det verkar som en bedrägeriwebbplats i själva verket är en webbplats som du litar på (till exempel din banks webbplats). Lösenord och annan information som du anger på den bedrägliga webbplatsen kan användas till att stjåla dina pengar eller din identitet.

Hitta dina filer och visa, kopiera, ändra eller ta bort dem. Fjärrstyrningstrojanerna kan vara programmerade så att det här utförs en gång eller varje gång du startar om datorn.

Registrera dina tangenttryckningar och skicka informationen vidare till en annan dator. Kriminella hämtar den här informationen via särskilda program som hjälper dem att hitta användarnamn och lösenord som du har skrivit med datorn.

Hämta video och ljud från utrustning som du har ansluten till datorn, spara dem som filer och skicka dem till sin dator.

Köra eller avsluta program, processer eller anslutningar på din dator.

Skapa popup-fönster som visas på skärmen och som kan lura dig att ansluta dig till bedrägliga webbplatser.

Gå till attack mot andra datorer. Vissa RAT-program används till att utforma "zombie-arméer", d.v.s. stora grupper av datorer som kriminella använder till att exempelvis skicka mycket stora meddelandemängder till servrar, sprida virus eller spionprogram. RAT=remote access trojan

Undvik RAT-programmen

Undvik att anmäla din e-postadress till stora Internetkataloger och jobbssökarwebbplatser, och var försiktig när du går med i användargrupper online.

Använd pålitlig programvara från kända företag. Internet kryllar av program som ger värdefulla funktioner eller underhållning för små summor eller helt gratis.

Kontrollera noga innan du kör, hämtar eller använder program som inte kommer från välkända, pålitliga källor.

Använd aktuella säkerhetsprogram och håll dem uppdaterade. Du bör ha antivirus-, brandväggs- och anti-spionprogram installerade på datorn.

NY MEDLEMSFÖRMÅN

"www.eventkock.se - Kockknivar och Köksredskap till marknadens vassaste priser hittar du hos oss. Utrusta ditt kök.

10% rabatt exklusivt för Egnahemsägare. Ange rabattkod EGNAHEM i butiken. Välkommen till bords!"

Företaget Mat & Idé etablerades 1998, eventkock är namnet på vår catering-verksamhet och eventkock.se är vår butik på Internet där vi säljer kockknivar och köksredskap. Vår catering utgår från Linköping mitt i den Fjärde Storstadsregionen. Företaget har självklart F-skattesedel.

För oss är det väldigt viktigt med kvalitet; på mat och service naturligtvis, men också redskap, vilket resulterade i starten av eventkock.se 2005.

Vi arbetar idag med ett brett, kuningt nätverk av yrkesmänniskor och väljer våra leverantörer med omsorg. Så det är ingen slump att du hittar välkända varumärken här; till marknadens vassaste priser.

Har du frågor som rör Mat & Idé, eventkock, vår butik eller våra produkter så tveka inte att kontakta oss på info@eventkock.se

Det går också bra att nå Fredrik direkt på fredrik@eventkock.se eller mobiltelefon 0736-320777.

Enkelt att handla på eventkock.se

Alla priser är inklusive moms och lägsta ordervärde är 500:-. Fraktkostnad 45:-, Postförskottsavgift 45:-, Fakturera Mig 45:-. Totalt tillkommer 90:- på er order för leverans, oavsett vilket betalningsalternativ ni väljer.

SE MER INFORMATION OM KÖPVILLKOR PÅ HEMSIDAN: www.eventkock.se

Test av kyl- och frysskåp

Bara tre av tio kyl- och frysskåp är så energisnåla som energimärkningen anger. Det visar Energimyndighetens test.

Tio kyl- och frysskåp har testats av Energimyndighetens Testlab i syfte att kontrollera energimärkningen. De är alla A-märkta, med A, A+ eller A++, och tillhör alltså de mest energisnåla på marknaden. Skåpen är inte direkt jämförbara på andra sätt, utan är av olika kvalitet och i olika prisklasser.

Testresultatet visar att endast tre av tio skåp faktiskt har den energiförbrukning som tillverkaren deklarerat. Ett par A-klassade skåp nådde i själva verket bara upp till B-nivån. Det mest energisnåla skåpet, märkt A++, uppfyller dock energimärkningen.

- Resultatet visar att toleransvärdena är generöst tilltagna. Förutom att energiförbrukningen får hållas inom vissa intervall så tilläts en felmarginal på 15 procent, menar enhetschef Anita Aspegren på Energimyndighetens Testlab. Men vi har bara testat ett skåp av varje fabrikat, så för att få ett säkrare resultat måste vi testa fler.

Många konsumenter väljer idag ett kombinerat kyl- och frysskåp istället för två separata enheter. Marknaden för dessa skåp är också mycket omfattande, cirka 430 modeller i dagsläget. Kylar och frysar drar mycket energi och dessa produkter var de första som blev energimärkta, när märkningen i skala A till G infördes 1995. Senare infördes både A+ och A++ för kylar och frysar, vilket visar att de är ännu energisnålare än A.

År 1995 låg de flesta kyl/frysar i energiklass C. Om man byter ut ett sådant skåp mot ett nytt skåp märkt med A+ kan man minska energiförbrukningen för skåpet med runt 50 procent.

Volymen har också jämförts med den volym som anges av tillverkaren, eftersom volymen påverkar energiförbrukningen. Det visade sig att flera skåp hade mindre volym än uppgivet, både i kyldelen och i frysskåpet. Det kan skilja upp till åtta liter. Även ljudvolymen låg i de flesta fall högre än den angivna decibelnivån.

Flera andra funktioner testades också, exempelvis temperaturhållning. Det visade sig att några av skåpen inte håller rätt temperatur. Vid infrysning blir det frysgrader i kylen i ett skåp och i ett annat blev det för varmt.

- Vi har också undersökt hanterbarheten, för även om det inte var huvudsyftet med testet så är det ju viktig information för konsumenten som ska använda skåpet varje dag, berättar Helena Nilsson på Energimyndighetens Testlab. Det innebär att vi tittar på handtagens utformning, hyllornas placering, belysning och kontrollpaneler, liksom hur enkelt det är att rengöra och frosta av skåpet bland annat.

KÄLLA: ENERGI MYNDIGHETEN, WWW.ENERGIMYNDIGHETEN.SE

Hela testet finns på www.energimyndigheten.se Gå in på tester.

Luftavfuktare ett smart sätt att bli av med fukt

Luftavfuktaren är ett smart sätt att förhindra framtida problem med fukt i källaren för dig som bytt från olja till bergvärme eller fjärrvärme och vissa modeller kan även användas i busgrunden. En luftavfuktare fungerar olika bra i olika miljöer och det är stora skillnader i hur mycket avfuktarna bullrar och knappar och symboler är ofta svårtolkade.

Förebygger framtida problem

En luftavfuktare har många användningsområden, källare, tvättstugor, badrum, sommarstugor garage och även i kryppgrunder kan den vara till stor nytta. I detta test finns en modell som är speciellt anpassad för att användas i husgrunder.

Luftavfuktaren är ett bra sätt att förhindra att du får fuktproblem i källaren efter att du har bytt ut oljepannan till bergvärme eller fjärrvärme. Spillvärmens från pannan torkade tidigare upp luften i pannrummet. Med en luftavfuktare förebygger du problem som på sikt kan leda till dålig lukt, mögel eller röta. Har du allvarliga problem bör du först anlita en fackman som får föreslå lämpliga åtgärder.

Billigare att avfukta än att värma upp

Ett annat sätt att bli av med fukten är att höja inomhustemperaturen, men det drar mer energi. Det är smartare att avfukta luften. Du kan spara mycket på att sänka temperaturen i sommarstugan under vintern och istället avfukta luften.

Fungerar olika bra vid olika temperaturer

Alla de testade luftavfuktarna fungerar i rumstemperatur, men det är stora skillnader i effektivitet och kapacitet. Hur effektiva luftavfuktarna är kan du se genom att jämföra avfuktningen per kilowattimme. Vid 90 % relativ luftfuktighet och 22 klarar de effektivaste kylavfuktarna att avfukta mer än 2,5 liter vatten per kilowattimme, medan

de minst effektiva modellerna klarar 1,6 liter. Tre luftavfuktare slutade fungera vid plus 5 grader.

Testet visar att det finns stora skillnader när det gäller effektivitet, avfuktning och energiförbrukning per dygn. Dessutom kan samma luftavfuktare fungera olika bra i olika miljöer. Jämför därför luftavfuktarna vid den temperatur och luftfuktighet som bäst motsvarar den plats där den ska användas.

Har varit på ett helt dygn

Testet är utfört i laboratorium där avfuktarna har varit på i ett dygn och luftfuktigheten har hela tiden varit den samma, oberoende av hur mycket avfuktaren arbetat. När du köper en luftavfuktare blir energiförbrukningen per dygn troligen lägre än vad som visas i tabellen eftersom den normalt startar och stannar flera gånger, vissa modeller får du själv starta och andra har automatisk start och avstängning.

Kylavfuktare och sorptionsavfuktare

Det finns två slags luftavfuktare, så kallade kylavfuktare och sorptions-avfuktare, Båda varianterna fungerar bra i varma utrymmen, men är det kallare än + 15°C fungerar sorptions-avfuktarna bättre, även när det är minusgrader, vilket gör dem lämpade att använda i kryppgrunder. En av de testade modellerna är en sorptions-avfuktare.

Stora skillnader i buller

Tänk också på att luftavfuktarna kan låta, testet visar att det finns stora skillnader mellan modellerna. Vid fullt luftflöde varierar ljudeffektiva från 48 dB (A) till som mest 64 dB(A), men där de flesta ligger på drygt 50 dB (A). En skillnad på 10 dB (A) upplevs som en fördubbling.

Inte alltid användarvänliga

Gemensamt för flera av de testade modellerna är att det inte är alldeles självklart hur du ska använda knapparna eller att se och tolka sym-

bolerna på programpanelen. Flera av de testade modellerna har bara engelsk text. Det är också besvärligt att tömma behållaren för kondensvatten, när den blir fylld stannar avfuktaren, då är det ofta bättre att ansluta luftavfuktaren till avloppet.

Viktigt med elsäkerheten

Det är inget krav på att luftavfuktare ska vara klassade med tanke på elsäkerheten, men ska du använda luftavfuktaren i till exempel badrum eller utomhus är det viktigt att du köper en modell i rätt skyddsklass. Nio av de testade modellerna är IP-klassade, dock i olika klasser. Vilken klass du ska välja beror på var avfuktaren ska användas, fråga försäljaren innan du handlar. Mer info och tabell se www.energi-myndigheten.se

KÄLLA: ENERGI-MYNDIGHETEN

BILD SID 19, AVFUKTARE: PER WESTERGÅRD

Bra att veta om luftavfuktare

En luftavfuktare har många användningsområden och är ett bra sätt att förhindra fukt i källaren för dig som bytt oljepannan till bergvärme eller fjärrvärme. Har du fukt i busgrunden finns det avfuktare för detta. Dessutom kan den hjälpa till att sänka uppvärmningskostnaderna i sommarstugan under vinterhalvåret. Den är ett energieffektivt sätt att bli av med fukt och den kan även användas till att torka tvätt.

Tecken på fukt

Har du imma på fönstren, fuktfläckar på källarväggen, eller väggmaterial som lossnar i badrummet kan det vara tecken på för hög luftfuktighet. Även i andra utrymmen som till exempel kryppgrunder, tvättstugor, sommarstugor och garage kan en luftavfuktare vara till stor nytta. Kontakta en fackman för att få veta om problemen kan bero på till exempel dålig ventilation eller bristande isolering.

fortsättning nästa sida

Hög luftfuktighet kan orsaka problem

Luftens fuktighet anges i procent och är ett mått på hur mycket vatten luften innehåller vid en viss temperatur. I Sverige kan luftfuktigheten stiga till 90 % under stora delar av året. Redan vid 60 % rostar stål och vid 70 % finns det risk för mögel och svampangrepp. En tumregel är att 50 % är bra för de flesta material och människor.

För dig som bytt till värmepump eller fjärrvärme

När du byter oljepannan till fjärrvärme eller bergvärme finns risk att luftfuktigheten i källaren ökar. Spillvärmens från pannan torkade tidigare ut luften. Med en luftavfuktare förebygger du att du på sikt får problem med dålig lukt, mögel eller röta i det gamla pannrummet.

Avfuktning av husgrunder

Krypgrunder drabbas lätt av fuktproblem under sommaren då grunden är kallare än omgivningen.

När den varma utomhusluften ventileras in under huset bildas kondens som kan resultera i mögel, röta och dålig lukt. Vid omfattande fuktproblem räcker det inte med en luftavfuktare, anlita en fackman som kan föreslå lämpligare åtgärder.

Spara energi i sommarstugan

Under vintern kan du sänka värmen till bara några plusgrader i sommarstugan och istället avfukta luften, på så sätt minskar du uppvärmningskostnaden. Välj en modell som fungerar bra vid låga temperaturer.

Torka tvätt med luftavfuktare

Att hänga upp tvätten och torka den med en luftavfuktare drar bara hälften så mycket som att torka den i en torktumlare med energiklass C. Räkna dock med att det tar längre tid att få tvätten klar.

Att jämföra avfuktare

När du ska välj en luftavfuktare kan du jämföra effektiviteten, kapaci-

teten och energiförbrukningen. Effektiviteten visar hur mycket vatten avfuktaren lyckas få bort per kilowattimme el som den förbrukar. Beroende på hur stort utrymme du behöver avfukta finns det modeller med olika kapacitet, fråga gärna försäljaren om råd.

Temperaturen i det utrymme du vill avfukta och hur hög den relativa luftfuktigheten är har också betydelse, en och samma luftavfuktare kan fungera olika bra i olika omgivningar.

Kockens hörna

Laxröra á la Kocken

Lax, röd lök (eller salladslök), gräslök, kall kokt potatis och kesella, själv tar jag gärna i lite Sweet Chili. Salt och citronpeppar

Stek 200-300 laxfile, kryddad med salt och citronpeppar, låt svalna och skär i små bitar.

Hacka löken

Koka 3 st. medelstora potatisar, låt svalna och skär i små bitar.

Lägg den nu kalla laxen och potatisen i en skål, blanda i den hackade löken och kesellan (1 brk), blanda alltsammans. Blir röran för tjock, späd med lite kallt vatten och krydda upp efter behag. Gott på en rostad brödskena.

Laxen kan i princip bytas mot nästan vad som helst, kyckling, matjessill (som Ernst Kirschsteiger hade i något av sina program), skinka eller varför inte nötkött i småbitar, som har fått koka färdigt i en kraftig buljong.

Bakad kyckling

2 st kycklingbröst utan skinn, gärna baconlindad.

1 kruka basilika

1 kruka ruccola

2 msk pinjenötter

50 g parmesanost i bit

1dl rapsolja 1 vitlöksklyfta salt, svartpeppar

Gör så här:

Stek kycklingen i lite rapsolja. Krydda med salt och peppar. Baka klart i ugn, 170 grader, i ca 12-14 min.

Rosta pinjenötterna i het panna. Gör en grov pesto genom att hacka basilika, ruccola, parmesan, vitlök samt de rostade pinjenötterna och blanda med olivoljan. Smaka av med salt och svartpeppar.

Låt den varma kycklingen svalna i peston och ställ den kallt att marinera i minst 1 timme, innan ni skär kycklingen i skivor. Vid servering, riv parmesan över kycklingen.

Energideklaration. Vilka byggnader och när?

Specialbyggnader över 1000 kvm, som t ex simhallar, bibliotek, skolor, vårdbyggnader ska ha en energideklaration till **årsskiftet 2008/09**. Det framgår av taxeringsbeviset om byggnaden är en specialbyggnad. I fastighetstaxeringslagen finns en lista över vilka byggnader som är specialbyggnader, på webben hittar man informationen på en webbsida från Rättsnätet. (www.notisum.se/rnp/sls/lag/19791152.htm)

Byggnader med nyttjanderätt, så som t ex hyresrätter, bostadsrätter och lokaler som hyrs ut ska ha en energideklaration till **årsskiftet 2008/09**. Under denna kategori finns även en- och tvåbostadshus som hyrs ut eller upplåts med bostadsrätt. När det gäller bostadsrätter är det bostadsrättsföreningen som ska se till att det finns en energideklaration.

Byggnader som säljs ska energideklaras fr o m **1 jan 2009**, om de inte redan har en godkänd energideklaration.

Nya byggnader ska energideklaras fr o m **1 jan 2009** (2 år efter bruktagandet, dock inte senare än 2 år efter slutbevis). Om byggnadsanmälan gjorts före 1 jan 2009 behöver byggnaden inte energideklaras på grund av att det är en nybyggnad. Däremot kan byggnaden vara tvungen att deklaras för att den hyrs ut eller är en specialbyggnad.

Energideklaration Frågor och svar

Omfattas vanliga småhus/villor? Ja, men de behöver inte deklaras ännu. När systemet är fullt utbyggt den 1 januari 2009 blir energideklaration obligatorisk vid försäljning.

När måste jag ha en energideklaration att visa upp? Specialbyggnader och byggnader som upplåts med nyttjanderätt ska från och med 1 januari 2009 alltid ha en deklaras som inte är äldre än tio år gammal. Övriga byggnader som inte är undantagna ska ha en deklaras som inte är äldre än tio år vid försäljningstillfället. Nya byggnader ska ha en deklaras i samband med byggandet.

Vad ger energideklarationen mig som egnahemsägare/byggnadsägare? Energideklarationen ger en helhetsbild, inte bara av energianvändningen i byggnaden utan även av inomhusmiljö, radon, ventilation med mera. Som byggnadsägare får man också förslag på åtgärder som bidrar till att sänka kostnaderna.

Vad ger energideklarationen mig som hyresgäst? (2006-12-21 04:13) Sammanfattningen av energideklarationen placeras på en synlig plats i byggnaden. Den ger en bild av hur huset "mår", det vill säga om radonhalten har kontrollerats, om ventilationskontroll är gjord och hur effektivt huset använder energi. Den ger därmed en kunskap som kan användas för att påverka byggnadsägaren.

Varför omfattas inte småhusen/villorna genast? Introduktionen av deklaras-systemet underlättas om olika byggnadskategorier successivt fasas in i systemet.

Vem är skyldig att ta fram en energideklaration? Byggnadsägaren ska se till att en oberoende expert upprättar deklaras.

Vilka sanktioner finns mot den som inte energideklaras? Kommunen har tillsyns-ansvar för specialbyggnader och byggnader som upplåts med nyttjanderätt och kan utdöma vite om man inte utför energideklaras.

Kan man tvingas att genomföra de åtgärder som föreslås i deklarasen? Nej, någon sådan bestämmelse finns inte i lagen om energideklaras. Men åtgärdsförslagen ska vara så kostnadseffektiva för byggnadsägaren att de är önskvärda att genomföras ändå.

Vart vänder man sig om man har ytterligare frågor om genomförande av en energideklaras? Boverket kan svara allmänt på innehållet och tolkning av lagen, genomförande av energideklaras och blankettfrågor. I din kommun finns energikontor/energirådgivare som kan svara allmänt på energifrågor om ditt hushåll.

Återupprättande av blondinens anseende!

En blondin kommer in på ett bankkontor i centrala Stockholm och ber att få ett lån. Hon säger att hon ska till Europa i affärer i två veckor och behöver låna 5 000 kronor.

Banktjänstemannen säger att han behöver någon slags säkerhet för lånet. Blondinen lämnar nycklarna till en ny Ferrari som står parkerad på gatan utanför banken. Detta fungerar bra, banken accepterar bilen som säkerhet för lånet.

Banktjänstemannen och de andra får sig alla ett gott skratt åt blondinen som använder en 1 200 000-kronors bil som säkerhet för ett lån på 5 000 kronor. Han kör sedan ner Ferrarin i bankens garage och parkerar den där. Två veckor senare kommer blondinen tillbaka, hon betalar 5 000 plus ränta på 31.50.

Banktjänstemannen säger till blondinen:

-”Vi är mycket glada att du ville låna hos oss, men vi är en smula undrande. När du var borta kollade vi upp dig och upptäckte att du är mångmiljonär. Det förvånar oss att du behövde låna 5 000 kronor.”

Blondinen svarar:

-”Var annars i Stockholm kan jag parkera min bil i två veckor för 31,50..?”

2:an

En blondin och en advokat har platserna intill varandra under en flygning från Stockholm till London. Advokaten frågar om hon har lust med en rolig lek. Blondinen, som är trött och vill försöka slumra till, avböjer artigt och vänder sig mot fönstret för att blunda till lite.

Men advokaten tar ingen notis om detta utan fortsätter med att förklara att det är en väldigt enkel och rolig lek. Han förklarar,

- Jag ställer en fråga och om du inte kan svaret ger du mig 50 kronor och vise versa.

Blondinen avböjer igen och försöker på nytt få lite sömn.

Advokaten, som absolut inte vill ge sig, säger,

- Okej, om du inte kan svaret ger du mig 50 kronor, och om inte jag kan svaret, så ger jag dig 5000 kronor.

Nu har advokaten lyckats fånga hennes uppmärksamhet, och då hon förstår att han inte tänker ge sig går hon med på att vara med i leken.

Advokaten ställer den första frågan,

- Hur långt är det mellan Solen och Jorden?

Utan att säga ett ord tar blondinen fram sin plånbok och ger en 50-lapp till advokaten.

- Okej, säger advokaten, - Din tur.

- Vad är det som går uppför kullen med tre ben och kommer ned med fyra ben?

Förbryllad tar advokaten fram sin bärbara dator och söker i alla sina databaser, inget resultat. Han kopplar in modemmet till sin mobil och söker på internet, inget svar. Frustrerad sänder han mejl till kollegor och vänner, utan resultat. Efter en timme väcker han blondinen och ger henne 5000 kronor.

- Tack så mycket, säger blondinen och vänder sig om för att få lite till sömn.

Advokaten ruskar blondinen och frågar,

- Nå, vad är svaret?

Utan ett ord tar blondinen fram en 50-lapp, ger den till advokaten och somnar om...

Fordonsskatten Skattskyldighet (något att tänka på)

Om du äger ett fordon vid ingången av den månad då skatten ska betalas är du skattskyldig för fordonet. Om ett fordon övergår till annan ägare den första dagen i betalningsmånaden, anses säljaren vara den som ägde fordonet vid månadens ingång.

Om du har ett avställt fordon och vid påställningstillfället är ägare till fordonet är du skattskyldig för fordonsskatten.

Renovglas - Det optimala substitutet för nya fönster!

En kall fönsterruta stjäl värme från kroppen och ger kallt drag i rummet. För att motverka golvdraget vrider du upp värmen i elementen. Detta leder inte till något annat än fördyrade uppvärmningskostnader. Din fönsterruta kyls hela tiden ner av kalluften utanför!

Lösningen på problemet är att isolera fönstrets inre glas mot kylan utanför. Det gör vi genom att montera en tredje glasruta på insidan av ditt fönster samt att försegla det mellanrum som då uppstår. På så vis bygger vi en isolerruta, och du får samma prestanda som hos ett modernt energifönster (U-värde = 1,2). Det nya inre glaset är mycket bättre isolerat, och därmed varmare.

Att tilläggsisolera dina fönster med Renovglas kostar bara en bråkdel av priset för nya fönster. Dessutom bevarar du det kulturvärde som många äldre träfönster har.

www.nordwind.se
Telefon: 018-12 11 32

Miljöbilar premieras

Regeringen har infört en miljöbilspremie för att uppmuntra fler privatpersoner att köpa bränleeffektiva bilar och bilar som drivs med förnybara bränslen.

Premien gäller från och med den 1 april 2007 till och med den 31 december 2009 och omfattar privatpersoner som köper en ny miljöbil.

Premien på 10 000 kr per miljöbil betalas ut som ett kontantbidrag. Vägverket administrerar bidraget och kontrollerar uppgiften mot vägtrafikregistret.

Regeringen har avsatt 50 miljoner kr för år 2007 och 100 miljoner kr per år för 2008 och 2009 för premien. Premien betalas ut automatiskt tidigast sex månader efter att bilen registrerats i vägtrafikregistret.

Kriterier som måste vara uppfyllda

För att miljöbilspremien ska betalas ut måste följande kriterier vara uppfyllda:

- En privatperson ska stå som ägare till bilen i vägtrafikregistret.

Bilar som är registrerade i företags eller organisationers namn har inte rätt till premien.

- Premien betalas ut tidigast sex månader efter att bilen registrerats i vägtrafikregistret. Under denna tid får bilen inte ha överlåtits till en ny ägare.

- Bilen måste vara ny vid köp, det vill säga den får inte vara tagen i trafik vare sig i Sverige eller i annat land.

- Bilen ska vara registrerad tidigast den 1 april 2007.

Mer information

Läs mer på Vägverkets webbplats:
www.vv.se.

Ny vägmärkesförordning införs

Regeringen beslutade den 8 mars om en ny vägmärkesförordning, som ersätter den nuvarande vägmärkesförordningen från 1978. I sak innebär förordningen bland annat att några nya märken införs samt att vissa märken får ett tydligare utseende och/eller byter betydelse.

I samband med beslutet om en ny vägmärkesförordning har regeringen även beslutat om ändringar ibland annat trafikförordningen (1998:1276). I sak innebär de viktigaste ändringarna följande:

- Det införs ett generellt förbud att parkera på allmän plats som är terräng inom tätbebyggt område.

- Det införs ett generellt förbud att parkera längre tid än 24 timmar på så kallad gatumark samt inom vägområde för allmän väg.

- Vissa bestämmelser om hur p-biljett, p-skiva eller motsvarande skall användas förs in i förordningen.

De nya bestämmelserna har trätt i kraft den 1 juni 2007.

Se de nya vägmärkena på Vägverkets hemsida: www.vv.se

Kampanjen Bli Energismart!

Kvarvarande platser att besöka (vid tidningens tryckning)

21-23 september i Växjö, 4-7 oktober i Stockholm, 5-7 i Piteå, 21 oktober i Östhammar, 25-28 oktober i Göteborg och 9-11 november i Örebro

www.energiradgivningen.se

Tel. 08-29 11 29
Vardagar. 9.00-16.00

MEDLEMSFÖRMÅNER

Advokathjälp. 1/2 timmes fri rådgivning per kvartal. Förmedlas genom kansliet.

Brandsläckare/brandskyddsutrustning. *Anglo Nordic.* Tel 0150-76000.
Pulversläckare 2 kg 230.-. Pulversläckare 6 kg 580.-. Brandvarnare 40.- - 110.-.
Pulversläckare 6 kg + brandvarnare + brandfilt 840.-. Priser inkl moms.

eventkock.se Kockknivar och köksredskap till marknadens vassaste priser hittar du hos oss. Utrusta ditt kök. 10% rabatt exklusivt för Egnahemsägare. Ange rabattkod EGNAHEM i butiken. Fredrik hos eventkock når du på fredrik@eventkock.se eller mobiltelefon 0736-32 07 77

Insplanet Försäkringstjänst ring Egnahemsägarnas kundtjänst med Insplanets rådgivare på 08-562 778 00. Helt utan kostnader eller förpliktelser. Mer info: www.egnahemsagarna.se.

Konsultation och experthjälp vid byggnadstekniska frågor. Kontakta kansliet eller 0220-31307.

Larm och teknikprodukter. *Secronic.* www.secronic.com Tel 070-681 41 46.

RAMIRENT. Uthyrning av byggmaskiner och materiel, www.ramirent.se eller ring kansliet, 019-24 65 20. Uppge avtal AVT1620 och visa medlemskort.

Solfångare. *Miljö-Konsult AB.* Söderbymalmsvägen 6 A, 136 45 Haninge. Tel 08-7452200
Hemsida:www.miljo-konsult.com.

Storuman Energi. Gäller från och med 1 mars 2007. Se www.storumanenergi.se eller ring kansliet, 019-24 65 20.

Tankrengöring och besiktning. *Ragnsells,* 10%. Tel 020-21 20 21.

Teknisk rådgivning och hjälp. Fri teknisk rådgivning och förmånlig teknisk hjälp. Kontakta kansliet eller 0220-31307.

Villaolja. Minst 150:- rabatt per kubikmeter hos *Statoil* 020-320320. Avtalsnr 1002574364.

Villaolja. *Vågbrytaren Olje AB.* Ring 0480-299 92 eller 0706-87 77 96 för prisuppgift.

Värmepumpar. *Thermia.* För mer information, kontakta kansliet

Du kan fortlöpande informera dig via www.egnahemsagarna.se om alla de förmåner och extraerbjudanden som finns vid varje tillfälle. Utveckling sker hela tiden, så besök vår hemsida regelbundet.

Maud Olofssons inledningsanförande vid Energitinget 2007

Jag är glad över att vara här, för första gången som energiminister, och jag vill gärna börja med att gratulera Thomas och Energimyndigheten till att i Energitinget har skapat Energi-Sveriges viktigaste mötesplats. Och det vill inte säga lite, i en tid när energifrågorna tagit plats i den absoluta centrum av politiken och samhällsdebatten, och även, tror jag, vid köksbord, i fikarum och skolsalar runt om i Sverige.

Globala utmaningar...

En viktig orsak till detta är självklart hotet om globala klimatförändringar som allvarligt kan rubba själva förutsättningarna för livet på jorden. Även människans. Samtidigt som den insikten håller på att sjunka in hos allt fler så pågår något annat. Miljarder människor, framförallt i Asien, är på väg att ta steget från fattigdom till ett modernt industrisamhälle och därmed göra samma höga anspråk som vi på jordens resurser. Den ekvationen går helt enkelt inte ihop. Vi skulle behöva flera jordklot - men vi har bara ett enda.

Denna förändring, tillsammans med det faktum att tillgången till naturresurser är begränsad, inte minst oljan, gör att energifrågorna allt starkare påverkar hela den internationella politiken. Nyhetsflödet understryker ständigt sambandet mellan civil kärnkraft och risken för kärnvapenspridning. I vår globaliserade värld hänger energi starkt samman med fred, säkerhet och utveckling. I min roll som vice statsminister och företrädare för Sverige i olika sammanhang blir detta mycket påtagligt - energifrågorna präglar idag hela det internationella utbytet.

...ställer krav på långsiktigt perspektiv

I denna värld är det centralt att energipolitiken präglas av långsiktighet, att vi - mitt i en föränderlig verklighet - kan skapa så stabila villkor som möjligt. Vi har att göra med långsiktiga, globala hot och med verksamheter som kräver mycket långsiktiga investeringar. Om vi ska kunna genomföra historiska förändringar, måste vi skapa tilltro till en långsiktigt hållbar färdriktning. Det är det krav som tydligast riktas mot politiken. Och det är vad jag försöker skapa.

Första steget - alliansöverenskommelsen

Det första steget togs redan före valet - allianspartiernas energiöverenskommelse från i somras. När striden handlar om vår gemensamma framtid har vi inte råd att ligga kvar i gamla partipolitiska skyttegravar, eller göra energipolitiken till en bricka i regeringsspelet. Kanske kan vi lura oss själva att genom politisk förslagenhet vinna enskilda nationella segrar, bara för att allt för sent upptäcka att och slagfältet numera är europeiskt och globalt. Min avsikt med alliansöverenskommelsen var dels att flytta fokus från det som skiljt oss åt till det som förenar, och dels genom en bredare samling skapa förutsättningar för stabilitet över mandatperioderna.

Ett konkret exempel på detta är att vi nu har en mycket bred enighet över blockgränserna om elcertifikatsystemet, vilket bland annat gör att aktörerna nu vågar att investera stort i biokraftvärme och snart också i vindkraft i stor skala.

Andra steget - EU:s energihandlingsplan

Förutom långsiktigheten krävs ett perspektiv som blickar längre än Sveriges gränser. Elmarknaden är numera europeisk, bränslemarknaderna internationella, miljöhoten är globala och allt mer av energipolitiken formas i praktiken i den Europeiska Unionen.

Mitt andra steg har därmed handlat om Europa. Det stod ganska snabbt efter regeringstillträdet klart att det fanns förutsättningar att nå mycket längre än tidigare i det Europeiska energisamarbetet. Vi tog den chansen och när EU:s energiministrar nyligen beslutade om gemensamma höga krav vad gäller förnybar energi, energieffektivisering och biodrivmedel var Sverige en av de länder som var tydligt pådrivande.

Det var inte alls självklart. Ingen tidigare svensk regering har exempelvis varit beredd att skriva under på legalt bindande mål av detta slag. Då har nationellt självbestämmande värderats högre. Vi gjorde ett annat val. Den gemensamma energihandlingsplanen kommer att ha stor inverkan på EU men också på Sveriges arbete på energiområdet.

Och mer än så. Jag tror jag att de historiska beslut som bekräftades av EU:s regeringschefer bara för två veckor sedan kan få stor betydelse även för medborgarnas tilltro till den Europeiska Unionen, ja för själva idén om det europeiska samarbetet.

Somliga ställer sitt hopp till en ny konstitution för EU, eller att kommissionen eller regeringen ska kunna informera eller organisera fram debatt och entusiasm för framtidens EU. Jag tror att det är mycket viktigare om Europas medborgare ser att dess regeringar förmår lyfta sig över nationella särintressen och högtidstal och konkret ta sig an gemensamma, gränsöverskridande utmaningar.

Tredje steget - nationell samling för en hållbar svensk energihandlingsplan

Utifrån dessa gemensamma målsättningar ska nu nationella mål och handlingsplaner bestämmas. För Sveriges del kommer flera mål att ligga avsevärt högre än för EU som genomsnitt. Mitt tredje steg handlar därmed om att forma den nationella strategin för att Sverige ska uppnå dessa högt ställda mål. I det steget kommer vi att bjuda in alla partier i riksdagen för att skapa en bred och stark plattform för en långsiktigt hållbar energipolitik, vars grunddrag kan överleva över mandatperioder och eventuella regeringsskiftet.

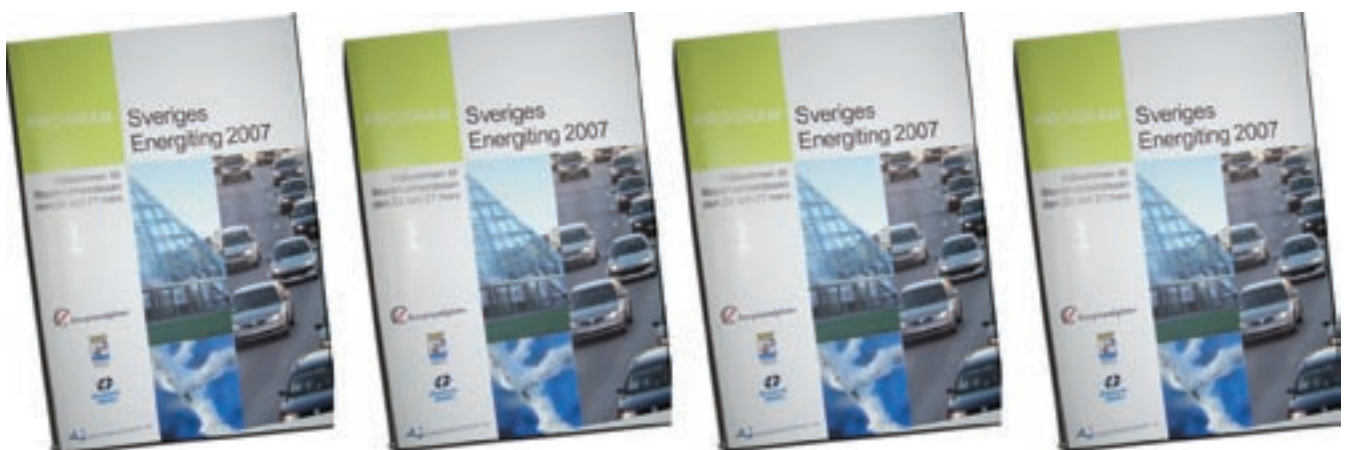
På klimatområdet har regeringen redan startat ett antal olika arbeten i syfte att skapa möjlighet för en långsiktig och blocköverskridande svensk klimatpolitik: (Ett vetenskapligt råd med några av landets främsta experter inom klimatområdet och en parlamentarisk klimatberedning.)

I samma anda har Näringsdepartementet skickat Oljekommissionens rapport på bred remiss. Jag ser den som ett lovligt försök att skapa samling bland företrädare för viktiga aktörer i energipolitiken, ett diskussionsinlägg som berör flera intressanta förslag i energidebatten. Men jag hoppas att ingen förväntar sig att detta resultat av en handfull seminarieövningar och en god penna innehåller någon färdig strategi för hela energi- och klimatpolitiken. Sådana överdrivna förväntningar gör bara arbetet en otjänst. Men för mig och denna regering är det viktigt att ta tillvara på alla konstruktiva bidrag, utan prestige.

Vi kommer som ni förstår att få ett brett underlag för vårt arbete. Och regeringen kommer att knyta processerna kring klimatpolitiken tätt till diskussionerna om den samlade energipolitiken. Det finns inga garantier för att vi kommer att lyckas med den breda samling vi eftersträvar. Men jag är ganska optimistisk. Jag vet inte vad ni säger, men när jag lyssnar noga på Mona Sahlin, mellan raderna och mellan alla kastade pajer, så tycker jag mig nog höra att hon faktiskt är intresserad av en bred samling kring en hållbar energipolitik. Min optimism grundar sig också på att hon för bara ett halvår sedan själv var energiminister, själv kände ansvaret för klimatet, för Sverige, för framtiden. När hon väl fått göra de markeringar som hon känner att hon måste som ny partiledare, så litar jag på att hon inte har glömt.

(Som bekant har regeringen därutöver skapat en hållbarhetskommission, med en bredare uppgift att skapa dialog kring förutsättningar och möjligheter för en hållbar utveckling. I egenskap av näringsminister kommer jag också att samla företrädare för näringslivet till ett mer konkret arbete för en grön industripolitik, med tillväxt och exportmöjligheter för Sverige.)

EU:s energipolitik bygger på tre grundpelare: miljö, försörjningstrygghet och konkurrenskraft. Dessa tre ska förena också en svensk energipolitik. Eller som jag själv brukar formulera det: Vi måste klara av att diskutera energi, miljö och jobb samtidigt, inte en sak den ena dagen och en annan den andra. Det är min övertygelse att om vi agerar smart kan den ekvationen lösas på ett sätt som ger både miljövinster och nya jobb och exportmöjligheter för Sverige. Redan nu kan jag se tre viktiga prioriteringar för den konkreta energipolitiken under denna mandatperiod och ingångar i en gemensam långsiktig politik:

1: Förnybara drivmedel och effektivare transporter

Transporterna är den sektor som även i Sverige fortfarande är svårartat beroende av fossila bränslen. Men vi har också möjlighet att ta en ledande roll i utvecklingen av hållbara transporter - genom förnybara drivmedel, hybridfordon m.m.

Vi har tillgång på biomassa, forskningskunnande i framkant - mycket tack vare Energimyndighetens satsningar - och en framgångsrik fordonsindustri. Vi har dessutom visat oss bra på att knyta samman tekniska lösningar i system och som ett litet land agera smart och gemensamt.

De framtida lösningarna kommer att vara energiproduktion i form av energikombinat där man samtidigt kan producera t.ex. drivmedel, papper, el, värme och olika kemiska produkter. För att lyckas med detta måste aktörer inom olika branscher samarbeta. Skogsindustrin, fordonsindustrin, kemiindustrin och energibolagen måste komma samman för att hitta nya lösningar och framtidens exportsuccéer.

Regeringen arbetar med flera initiativ på transportområdet. En miljöbilspremie är på väg och vi ska fortsätta utveckla forskningsprogram med fordonsindustri och drivmedelstillverkare. Snart presenteras också utredningen om hur jordbruket kan bidra som producent av bioenergi och drivmedel.

En del kommer att finnas med redan i vårbudgeten i april, annat kommer att fall ut under mandatperioden. Alliansen aviserade redan i opposition en "klimatmiljard" med satsningar för att stödja forskning och utveckling inom bland annat förnybar energi men också en ökad kommersialisering av forskningsresultat.

För det räcker inte med bara forskning. Hittills har Sverige varit bra på att bygga upp kunskap, men omsättningen av resultaten till ny teknik på marknaden har varit för låg. Ett av skälen har varit att det speciellt på energiområdet har varit svårt att få tag på riskkapital i tidiga skeden.

(Det finns hoppfulla tecken på att detta håller på att ändras. "Cleantech" är det snabbast växande investeringsområdet i USA, särskilt inom energiområdet, och växer snabbt även i Europa. Här gäller det att svenska investerare inte missar tåget så att inte andra får hela vinsten av tidiga svenska, till stor del offentligt finansierade forskningsinsatser. Det går inte att skylla på politikerna om vakna investerare i Tyskland eller USA snabbare förstår vad som nu håller på att hända.

Självklart har staten också en roll i ett historiskt teknikskifte, för att få kedjan från forskning till fullt kommersiell teknik att fungera så effektivt som möjligt. Regeringen har genom en hearing begärt in synpunkter på Energimyndighetens förslag och kommer att värdera eventuellt nya eller förändrade insatser.)

2. Skapa förutsättningar för ny hållbar elproduktion

En andra viktig prioritering handlar om att skapa förutsättningar för ny hållbar elproduktion. Europa domineras idag fullständigt av kolkondenskraft. Det slipper vi, men Sveriges elförsörjning står i princip bara på två ben kärnkraft och vattenkraft. Och inte ens en liten pall står särskilt stadigt på två ben.

Den här vintern har vi verkligen påmint om vår sårbarhet. Dels genom tomma vattenmagasin som drev upp elpriserna. Framtida klimatförändringar hotar att förstärka såna svängningar. Sedan genom incidenterna i Forsmark. Om sommarens tillbud och påtvingade avstängningar hänt en kall vinterdag hade vi haft stora problem med vår elförsörjning.

Frånsett alla andra argument kring kärnkraften är det för mig en självklar prioritering att ställa Sveriges elförsörjning på ett tredje starkt ben. Det kommer att bestå av framför allt kraftvärme och vindkraft, efterhand också antagligen av vågkraft och andra förnybara produktionstekniker.

Elcertifikatsystemet är vårt viktigaste instrument, där vindkraft och biokraft men även framtida teknik för förnybar elproduktion ges förbättrade ekonomiska förutsättningar. Jag och centerpartiet har varit med och skapat certifikatsystemet och regeringen arbetar nu för att riksdagens ambitiösa mål om ökad förnybar elproduktion på 17TWh till 2016 ska kunna realiseras. Ett hinder för att mer förnybar elproduktion ska komma till har varit anslutningarna till elnätet

Regeringen har därför precis tillsatt en utredare som ska förbättra förutsättningarna för att ansluta ny förnybar elproduktion. Utdragna och krångliga tillståndprocesser utgör ett annat hinder, framförallt för utbyggnaden av vindkraft. Jag arbetar för närvarande tillsammans med miljöministern för att gå igenom möjligheterna att minska dessa hinder och korta prövningstiderna. Men det räcker inte med att vi på regeringsnivå skapar förutsättningar och jämnar mark. Även andra aktörer, inklusive alla våra myndigheter och ni andra som är här idag, måste ta detta vidare så att vi tillsammans kan se till att våra högt ställda ambitioner kan uppfyllas. För att åstadkomma detta krävas engagemang, kreativitet och samarbete, inte minst på regional och lokal nivå.

Jag tycker också att det är viktigt att se vad som redan sker. När det gäller kraftvärme är vi nämligen på god väg. Enligt Energimyndighetens prognos förväntas elproduktionen i fjärrvärmenäten öka med nästan 11 TWh från 2004 vilket motsvarar betydligt mer än båda de stängda reaktorerna i Barsebäck. Till det kommer att kraftvärmeproduktionen i industrin också förväntas öka. Tillsammans med effektiviseringar och effekthöjningar i befintliga kraftverk gör det mig ganska trygg i att i att elproduktionen snart kommer att vara betydligt större än efterfrågan. Vi kommer att kunna exportera el, enligt Energimyndighetens prognoser med hela 20 TWh år 2015, och därmed ersätta kolkondenskraft på den europeiska marknaden.

Tillskott kommer främst att komma från biokraftvärme och vindkraft men även från de beslutade naturgaseldade kraftvärmeverken i Göteborg och Malmö. Alla dessa kraftslag bidrar till minskade europeiska utsläpp av växthusgaser, förbättrar kraftläget i Sverige och ger stabilare prisbildning i Norden.

Det är bra att det byggs ny hållbar elproduktion men det är också viktigt vem som bygger. För att skapa bättre konkurrens behövs fler aktörer. Därför välkomnar jag de initiativ som basindustrin själva aviserat för att genomföra investeringar i ny kraftproduktion. Konkurrensen och marknaden gynnas av att nya aktörer vill vara med och investera i framtidens elproduktion.

När det gäller elmarknaden är min inriktning att fortsätta att utveckla en allt mer harmoniserad nordisk marknad, även för slutkunderna. Överföringskapaciteten mellan de nordiska länderna ska fortsätta att förstärkas för att upprätthålla en trygg och säker elförsörjning och skapa förutsättningar för fungerande konkurrens. Norden är föregångare inom EU vad gäller att utveckla en gemensam elmarknad.

Jag vill att vi ska gå vidare på den vägen och därmed stödja kommissionens ansträngningar att skapa en fungerande europeisk marknad. Jag kommer inte att medverka till att vi kryper tillbaka bakom nationella gränser i tron att vi kan skydda oss mot förändringar. Däremot är det viktigt för försörjningstryggheten att vi både har tillräcklig egen elproduktion och möjlighet att handla över gränserna.

Fokus 3: Effektivare energianvändning

Som en del i energihandlingsplanen slog EU:s regeringschefer också fast målet om 20% energieffektivisering till år 2020. Effektivare energianvändning är en självklar del av en hållbar energi- och klimatstrategi.

Sverige har vi en rad pågående satsningar för att förbättra hushållningen med energi. För industrin finns Program för Energieffektivisering (PFE) som redan nu har haft tydlig effekt på elanvändningen inom våra mest elintensiva industrier. För närvarande är 98% av Sveriges mest energiintensiva företag med i PFE och planerar att tillsammans genomföra närmare 900 åtgärder för att minska sin elanvändning. Företagen kommer att investera runt 1 miljard kronor i dessa åtgärder som ska genomföras de närmsta tre åren. Tillsammans beräknas företagen spara minst 1 TWh per år. Regeringen har nyligen också tillsatt en utredning som ska presentera ett övergripande nationellt mål för årligt ökad energieffektivisering och även en nationell handlingsplan för energieffektivisering. Energitjänsteutredningen kommer bland annat också att behandla frågor om effektivare och individuell mätning av el och värme i bostäder och lokaler.

Vi planerar också att ge Energimyndigheten i uppdrag att se över hur man kan förbättra metoderna för att ställa krav på hushållning av energi vid offentlig upphandling.

Vi möter svåra utmaningar. Men Sverige har bättre förutsättningar än de flesta andra länder att gå i spetsen för att forma en hållbar energiframtid. Vi har naturresurser och tekniskt kunnande men vi har också tidigare visat oss ha en förmåga till nationell samling, samförstånd och gemensamma tag när det behövs.

Det behövs nu. Vi har bestämt oss för att skapa en långsiktig energipolitik med brett stöd i riksdagen och hela samhället. För att nå dit vi måste nå krävs ledarskap på alla nivåer - i politiken men också i industri, fackföreningar, ideella organisationer och andra. Från alla er som finns här idag på energitinget. Jag och regeringen behöver er och jag räknar med att ni vill vara med på resan.

Maud Olofsson, vice statsminister, näringsminister och energiminister

B

egnehemsägarna
Box 9050, 700 09 Örebro

En resa i juli 2007

